

قرآن او تخنیک

لېکوال: شعیان (دوغن) زېږون: رفیع الله ستانګزی



رفیع الله ستانګزی د انجینر محمد جمیل ستانګزی زوی، په کال ۱۳۶۵ لېږديز-لمريز کې د لوګر ولايت محمد آغې والسوالۍ د مغل خېلو په کلي کې زېږېدلی او په کال ۱۳۸۶ لېږديز-لمريز کې د کابل ښوونې او روزنې پوهنتون، ژبو او ادبياتو پوهنځي،

پښتو څانګې نه فارغ شوی.

د ژباړن چاپ شوي آثار:

۱- د ژباړې فن

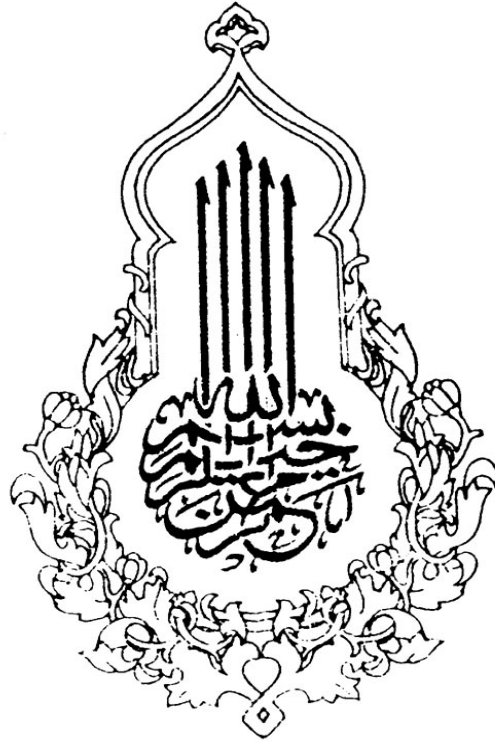
۲- قرآن او تخنیک (همدا اثر)

ناچاپ:

۱- ذهني پياوړتيا (ژباړه)

۲- د ژباړې فن (له نويو ډبرونو سره)

Ketabton.com



# قرآن او تحفیک

## د صميم ادبي ټولنې يادښت

«قرآن او تخنيک» د هغه گلالي کتاب نوم دی، چې گران رفيع الله ستانکزی پښتو کړی. د دغه کتاب ليکوال شعبان دوغن دی، چې د اسلامي نړۍ له لويو ليکوالو څخه دی. په دغه کتاب د قرآن او تخنيک د تړاو په اړه هر اړخيز بحث شوی او دا پکې ښه په ډاگه شوې، چې قرآن او تخنيک څومره يو له بل سره نژدېوالی لري. د کتاب پر منځپانگې ځکه له ډېر بحث نه تېرېږم، چې د گرانو لوستوالو هغه تلوسه چې د کتاب په اړه يې لري، کمه نه شي او په پوره مينه او په ډېره لېوالتيا او تلوسې سره يې تر پايه پورې ولولي، خو دومره به ووايم، چې دغه کتاب ډېر گټور او په زړه پورې دی او هر چاته بويه، چې يو ځلې يې اړو مرو ولولي. صميم ادبي ټولنه وياړ لري، چې د داسې يو غوره او په زړه پورې کتاب په خپرولو لاس پورې کوي.

گران رفيع الله ستانکزي ته د دغه ارزښتناک اثر د خپراوي مبارکي وايي او په را تلونکي کې ورته د لاپرمختياوو او د ډېرې حوصلې غوښتنه کوي، خو پر پښتو ژبه دې ته ورته نور غوره او ارزښتناک کتابونه هم ولوروي.

په مينه او ادب  
صميم ادبي ټولنه  
کابل \ افغانستان

## د کتاب خانگړنې

---

د کتاب نوم : قرآن او تخنیک

لیکوال : شعبان (دوغن)

ژباړن : رفیع الله (ستانکزی)

خپرنډوی : صمیم ادبي ټولنه

چاپ شمېر : زرتوکه

د خپرونو لړ: ۲۳

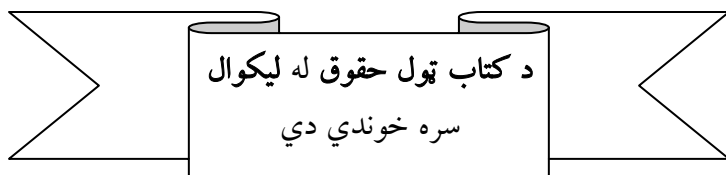
چاپ نېټه : ۱۳۸۷ لېږدیز \_ لمريز

کمپوز او ډیزاین : عبدالله (وردگ)

د ژباړن د ټېلېفون شمېره : 0700308908

برېښنالیک :

rafiullah.stanikzai@gmail.com



## دالی

د نړۍ هغو ټولو مسلمانانو ته، چې اسلام یې په کره مانا پېژندلی!

خپلې درنې کورنۍ ته! چې په ټوله اسلامي مینه یې روزلی يم.

د هېواد هغو عالمانو ته، چې اسلام یې په بشپړه توګه پېژندلی او نورو  
ته یې په کره بڼه ورپېژني.

رفیع الله (ستانکزی)

## نيوليڪ

سرليڪ

مخڪڻه

- ۱- له سمندرہ ڇو سڀي ..... ۱
- ۲- قرآن او تخنيڪ ..... ح
- ۳- داسي ڪتابونو ته ڇومره اڀريا ده ..... ر
- ۴- سريزه ..... ط
- ۵- په دي ڪتاب ڪي به تاسي ڇه شي ولولي؟ ..... ۱
- ۶- پيلامه ..... ۵
- ۷- حضرت محمد (ص) د موندنو په اڙه ڇه وايي؟ ..... ۸
- ۸- آيا قرآن ڪريم بر بنينا ته اشاره ڪري؟ ..... ۱۱
- ۹- آيا بي ساه مخلوق خبري ڪوي؟ ..... ۱۵
- ۱۰- آيا قرآن ڪريم له لپردبزو توکو بحث ڪري؟ ..... ۱۸
- ۱۱- لومړني بيري چا جوړه ڪره؟ ..... ۲۲
- ۱۲- د پرې شوي لاس بيا ورگنڀل ..... ۲۶
- ۱۳- مري ژوندي ڪيري ..... ۲۸
- ۱۴- د ځمڪي ڪردوالي ..... ۳۳
- ۱۵- آيا قرآن ڪريم له اتم څخه بحث ڪري دي؟ ..... ۳۶
- ۱۶- بيا څنگه ژوندي ڪيرو؟ ..... ۴۰
- ۱۷- انسانانو الوتل له چا زده ڪرل؟ ..... ۴۴
- ۱۸- اتوم بم ته د قرآن ڪريم اشاره ..... ۴۸
- ۱۹- د اوسپني ويلې ڪڍل مو له چا زده ڪرل؟ ..... ۵۱
- ۲۰- قرآن ڪريم سپورمي ته پر تگ ڪرڀدي ..... ۵۵
- ۲۱- د ابايل له آلتونکو د نيوترون تر بمه ..... ۵۹
- ۲۲- هغه اور چي ونه سوځڀده ..... ۶۳
- ۲۳- د موسي (ع) امسا ..... ۶۷
- ۲۴- پايله ..... ۷۲

## له سمندرہ خو سپی

داسلام مبارک دین په کوم ځانگړي قوم، سیمې، وخت، ژبې او توکم پورې اړوند ندی؛ بلکې ټول انسانیت او جنیات د رسالت له لومړۍ شپې څخه د قیامت تر ورځې ددې سپېڅلي دین له خوړو څخه خوند اخیستلی شي.

اوس چې رسول الله (ص) زموږ ترمنځ نشته؛ نو الله تعالیٰ دا مسؤولیت دهغه امت ته مخ کړی دی، چې اسلام ته خلک راوبولي، دین او نوردین او امت ته اړین علوم؛ لکه ساینس او تکنالوژي هر قوم ته دهغوی په ژبه ورسوي او دنورو له ژبو خپل قوم ته اړین توکي راوژباړي.

دا پر مسلمان فرض ده، چې اسلام د هرې ژبې، هرې سیمې او هر توکم لرونکو ته ورسوي او هغه علوم زده کړي چې مسلمانان پرې له سیالانوسره سیالي وکولی شي؛ نو دا فریضه پرته لدې چې دا دین د هماغوی پر ژبه وژباړو او پرې پوه یې کړو او یا له نورو ژبو خپلې ته څه راواړوو په بل ډول نه ادا کېږي. دې موخې ته رسېدل پر موږ فرض دي او دې موخې ته د نورو د ژبو له یادولو او پر نورو ژبو د دین له ژباړې پرته نشو رسېدلی؛ نو آیا له دې څخه په ډاگه نه ښکاري، چې په هره ټولنه کې د محمدي امت پر یو ټولي د نورو ژبو یادول او نورو ژبو ته د دین ژباړل فرض دي؟ رسول الله فرمایي: ((که یو آیت مو هم زده وي؛ نو زما لخوا یې نورو ته ورسوئ.)) نو کله چې زموږ د نورو ژبه زده نه وي او خپل معلومات ونه ژباړو؛ نو د رسول الله دا امر به څرنگه پر ځای کړو؟

د اصولي فقهې یوه قاعده ده، چې ((مالا یتم الواجب الابه فهو واجب)) یعنې د یو واجب کار د ترسره کولو لپاره، چې د کوم شي یا کار ترسره کول شرط وي؛ نو ددې شرط ترسره کول یې واجب دي.))

هم دیني علوم او هم د اړتیا تر حده دینوي یا بشري علوم پر هر نارینه او ښځینه فرض دي او ډېر علوم د نورو په ژبو کې دي؛ نو دا پر مسلمانانو فرض دي، چې دا علوم خپلې ژبې ته راوژباړي.

الله ج موږ ته امر کړی دی، چې د اسلام سپېڅلی دین نړیوال کړو، لارښوونې، گټې او ځانگړتیاوې یې خلکو ته روښانه کړو؛ نو کله چې موږ دا لارښوونې او ځانگړتیاوې په نورو ژبو ونه ژباړو یا یې ځانته راونه ژباړو؛ نو څنگه به دین نړیوال او نورو ته معرفي کړو؟

رسول اکرم ص دهغه وخت له ظروفو سره سم ژباړونکي درلودل او صحابه و ته یې امر کړی و، چې نورې ژبې زده کړي. ښه بېلگه یې حضرت زید دثابت زوی دی رسول الله ورته



امر کړی و، چې دهغه ژباړن په توگه کار وکړي او د نورو ژبې په ځانگړې توگه سریاني ژبه زده کړي.

رسول الله ص فرمایي چې ( من عرف لغة قوم امن شرمهم) یعنی: څوک چې دکوم قوم ژبه زده کړي نو له شر څخه یې په امن شو.

ژباړه، خلکو ته دین رسول، له نورو ژبو گټور دیني او بشري معارف خپلې ژبې او خلکو ته را اړول، یوه دیني او ملي فریضه ده او ښکاره خبره ده، بلنه هغه وخت ښه کيږي، چې دین پر نورو ژبو وژباړل شي.

په نصوصو کې راځي څوک چا ته کومه ښه لار، ښه کار او ښه وینا ور وښيي نو تر څو چې په دې وینا، کار او لار عمل کيږي؛ نو دی یې په اجر کې شریک دی.

که له بلې ژبې څخه د طب، ساینس یا بل کوم گټور کتاب وژباړو او خلک ترې گټه پورته کړي؛ نو تر پایه ددې خدمت اجر راګول کيږي. دا یو خدمت دی او رسول الله (ص) فرمایي: ((خیر الناس من ینفع الناس)) تر ټولو غوره شخص هغه څوک دی، چې نورو ته یې گټه ورسپړي.

په احادیثو کې دا ډول خدمتونو ته د جاريه صدقې نوم ورکړل شوی چې اجرونه یې تلپاتې دي

په لنډه توگه ویلی شو، چې نورو ته د اسلام رسول، د دیني او بشري علومو (ساینس، تکنالوژۍ، طبیعت او...) زده کړه پر هر نارینه او ښځینه مسلمان فرض دي او دا له ژباړې پرته ناشونې ده؛ نو د دې فورمول له مخې د هرې هغې وسیلې کارول فرض دي، چې فرضو ته له هغې پرته رسېدل ناشوني وي؛ نو ژباړه هم فرض کفایي ده.

له نېکه مرغه په دې وروستیو کې په افغانانو او په ځانگړې توگه په پښتنو ځوانانو کې د ژباړې کلتور دود شوی، ډېرو دردمنو خپلو پښتنو مسلمانو ورونو ته، چې علمي ځولۍ یې د سیمې د نورو ژبو دغږېدونکو په انډول تشې دي؛ گڼ گټور کتابونه وړاندې کړي دي، له دې با احساسه، وښو، پر دین او هېواد مټینو ځوانانو څخه یو هم گران رفیع الله ستانکزی دی، چې یو ډېر علمي او گټور کتاب یې قرآن او تخنیک (چې همدا اوس ستاسې په لاس کې دی) پښتو ته راژباړلی پدې کتاب کې د څو هغو ساینسي پرمختگونو یادونه شوې، چې قرآن ۱۴۰۰ کاله وړاندې ورته اشاره کړې خو بشر یې نن په کشف وتوانېد، الله (ج) یو حقیقت ته اشاره کړې د استعارې په بڼه فرمایي، چې قرآن بحر دی او هره ویاله ترې له خپل ظرفیت سره سمې اوبه بېلوي یعنی دا د علومو او معلوماتو یو ژور سمندر دی، چې هر څوک ترې دخپلې پوهې په کچه اخذ او برداشت کوي.

يو لوی امام فرمايي : جميع العلم في القرآن لکن — تقاصر عنه افهام الرجال. يعنى ټول علوم په قران کې دي؛ خو د خلکو د پوهې کچه ترې کمه ده. زما باور دی، چې د دې او دې ته ورته نورو کتابونو په لوستلو به (په قراني تعبیر) هغه کفار چې زړونه یې د پانده تعصب د ناروغۍ تورو پردو پوښلي نه وي ایمان راوړي، دنورو آسماني کتابونو د خاوندانو یقین به پیاوړی، دکمزورو مومنانو ایمانونه به پیاوړي او اهل کتاب به شک ونکړي. ما دا کتاب ولوست رښتیا دا دي، چې ډېر مې خوښ شو، منځپانگه او د ژباړې لهجه یې ډېره خوږه او په زړه پورې ده. د ژباړې بڼه صفت یې دادی، چې ژباړن ټکي پر ټکي ژباړه نه ده کړې او د الفاظو په هوسۍ پسې یې آس ندی ځغلولی. ده هڅه کړې، چې مفهوم راوژباړي او لوستونکو ته معنا وړاندې کړي.

زه په داسې حال کې چې تاسې ته د دې کتاب د لوستلو سپارښتنه کوم گران ستانکزي ته، چې بېشکه لاهم تنکی ځوان دی، دې دردېدلې ټولني او له هر لوري غشوته مخامخ دین ( اسلام) ته د نور خدمت او زیار توفیق غواړم . هيله لرم، چې د حالاتوختک به د ده د هوډ پرسندان اغیز ونکړي .

درناوی

محمدحسن حقیر

کابل، ۱۳۸۷ هجري لمريز د سلواغې ۱۷ مه

## قرآن او تخنيک

قرآن او تخنيک د گران رفيع الله ستانکزي يوه داسې ارزښتمنه ژباړه ده، چې د قرآني علومو د پوهاوي يوه مهمه او ضروري کړۍ بلل کيږي. د قرآن پېژندنې په برخه کې يوه مهمه موضوع د قرآني حقايقو اثباتول دي، د قرآني حقايقو د اثبات لپاره د هغو دلايلو او براهينو راوړل مهم او لازمي دي کوم چې بني بشر (که هغه مسلم وي يا غير مسلم) پرې د عقل او بصيرت په سترگو قناعت وکولی شي. هغه څه چې بني بشر پرې قناعت کولی شي هغه په مشاهداتو او محسوساتو باندې د دلايلو بيانول دي (دليل مشهود) او (دليل محسوس) راوړل روايت ته قوت او منطق وربښي او ترينه انکار کول نا ممکنه کوي. کله چې دليل او منطق په روايت کې موجود وي او بيا څوک ترينه انکار کوي، له عقل څخه منافي عمل بلل کيږي. هغه څوک چې د منطق، عقل او بصيرت خاوند وي هغه به کله هم له علمي او عيني حقايقو څخه منکر نشي.

د خدای (ج) پېغمبر (ص) د مکې کفارو ته د الله کلام او قرآني معجزات بيانول او رنگارنگ دلايل يې ورته د خدای (ج) د کلام او پېغامونو د حقانيت په اړه بيانول؛ نو هغوی له باطني اعتراف سره سره بيا هم ترينه انکار کاوه، نو همدا و، چې خدای (ج) ورته وويل، چې دوی د عقل، سترگو او غورونو باوجود بيا هم ناپوه، پانده او کاڼه دي.

((لهم قلوب لا يفقهون بها و لهم آذان لا يسمعون بها و لهم اعين لا يبصرون بها اوليك كالانعام بل هم اضل اوليك هم الغافلون)) ترجمه: دوی ماغزه او عقل لري، خو تعقل پرې نه شي کولی، دوی غورونه لري، خو پرې اورېدلی نه شي، دوی سترگې لري، خو پرې ليدلی نه شي، دوی د څارويو په څېر دي، بلکې تر هغه هم بدتره دي، دوی غافلان دي.

د قرآن او تخنيک کتاب، د قرآني حقايقو د اثبات لپاره يوه ډېره مهمه او گټوره هڅه ده، د حق او باطل په جنگ کې د اسلامي دعوتگرانو او ديني مبلغينو لپاره د دې کتاب لوستل او لرل ډېر ضروري بلکې حتمي ده.

ښاغلي ستانکزي په روانه او آسانه پښتو د قرآن او تخنيک کتاب وژباړه او د مقدس ذات د سپېڅلي کتاب د فهم د آسانه کولو يو مهم واجب يې ادا کړ.

زه باور لرم چې ژباړن به د ديني علومو د نورو کتابونو په ژباړې کې خپل زيات زيار او تلاش جاري وساتي او ډېر نور کتابونه به پښتو کړي.

پدې هم پوره باور لرم، چې يوه ورځ به داسې هم راځي، چې د حق د واقعي پلويانو له لورې به د خدای (ج) کلمه او د الله جل جلاله دين تر ټولو لوړ او عالي مقام ته رسيري، ولو که تر ټولو

وره او مستضعفه ډله يې تر شا وي، ځکه چې د حق کلام هميشه لوړ او بلند دی ((و کلمة الله هي العليا)).

پدې هم باور لرم، چې باطل د حق په وړاندې له پښو غورځيدونکي دی، ولو که د زمانې تر ټولو مستبد او ابليسي استکباري لښکرې يې هم تر شا ولاړې وي، ځکه چې دا د الله (ج) وعده ده ((ان الباطل کان زهوقا)).

نو چې داسې ده بيا خو د حق په لار کې حکيمانه او مدبرانه جهاد په کار دی، داسې جهاد چې د اسلام سپېڅلي برم بيا راژوندی او د ټول انسانيت عروج پکې نغښتی وي، هغه عروج چې ټول انسانيت ته نیکمرغي، بریا، پرمختگ، سوکالي، مينه، وحدت، اطمینان او پاكي ور وښيي. د اسلام عزتمآب دين او الهي مقدس احکام يوازينی وسيله ده، چې دا هر څه راوړلی شي او بس. هغه مهال، چې د خدای (ج) حبيب محمد صلی الله عليه وسلم له يوه غاره راووت او ټول بشریت ته يې د نجات، بریا، صميميت، مينې، اتحاد، زړه سوي او ترحم رڼا راوړه، نړۍ د جهالت له تبارو څخه نجات وموند، ځکه چې هغه مبارک حضرت، دين د حکمت، تدبير او الهي نور په وسپلې گمراه او سرگردانه بشریت ته ورساوه، نن هم بشریت د هوس او جهالت په ږندو تبارو کې لالهاند، گمراه، سرگردان او ذليل دی او نجات غواړي. بشریت ته نجات په وينو نه په ترحم باندې کېږي.

نور به خبره پدې لنډه کړم، چې بس سليم عقل پکار ده؛ تر څو مسلم امت د قرن له دې ((بلاگانو)) او آفتونو وژغوري، د بلاگانو سره جنگ د وينو ويالې او مسلسل هلاکتونه نشي گټلې، بس عقل او تدبير غواړي. له جليل رب څخه اول ځان او بيا ټولو ته سليم عقل او حکيم تدبير غواړم. خدای دې زموږ زړونه په الهي نور روښانه کړي. د ښاغلي رفيع الله ستانکزي پر ژباړې قضاوت د ټولو لوستونکو حق بولم، بس داسې بوله چې ماته دا کتاب او ژباړه ډېره ښه ښکاري، حتماً يې ترپايه ولولئ.

په درنښت

محمد آصف ننگ

پکتيکا، افغانستان

د مرغومي ۲۰مه، کال ۱۳۸۷

## داسې کتابونو ته څومره اړتیا ده؟

د ډېرې بد مرغۍ ځای دی، چې تل زموږ فکرونه د وخت سیاسیتونو پورې تړلي وي؛ په دې مانا د هرې مفکورې حکومت، چې د کلي واکې په لاس کې واخلي موږ ورسره سم مټې رانغاړلي وي او د همغوی له پالیسۍ سره سم خپل قلم چلوو او لیکنې کوو، هېڅکله داسې فکر نه کوو، چې د قلم مانا یانې څه ما او تا ته خدای د څه لپاره استعداد راکړی، کوم مسوولیتونه لرو، بویه څه وکړو او څه کول په کار دي؟ دا او دې ته ورته خورا ډېرې خبرې دي، چې ویل یې په کار دي.

په هر حال داچې د کمونیستي رژیم په وخت کې څه لیکل کېدل، ورپسې د نورو حکومتونو پرمهال چا څه ډول لیکنې کولې او بیا د طالبانو په وخت کې څه وشول، دا به په خپل حال پرېږدو؛ ځکه هغه خبرې پوره وخت او ... غواړي زه یوازې د خپل گران دین اسلام په اړه څه ویل غواړم. په دې مانا یو مهال طالبان پر دغه خاوره واکمنان شول او دا چې څه یې وکړل، هغه به تاریخ پوهانو او سیاست پوهانو ته پرېږدو؛ خو د هغوی په راتگ سره اسلام ته پاملرنه ډېره واوښته، دا چې په کوم ډول دا به بیا هم پر خپل حال پرېږدو؛ خو چې څنگه د طالبانو واکمني نسکور شوه، سم له واره له اسلام سره هم مخه ښه وشوه او تر ننه پورې دغه لړۍ لا روانه ده، دا چې آر لاملونه یې څه دي، پر دې به هم خبرې نه کوو؛ خو دومره ضرور ویلای شم، چې کله نا کله د یو شمېر وگړو فطرت همداسې وي. تاسې وگورئ اوس مهال څومره ډله ییزې خپرونې، خپرونې کوي او له څو کلونو راهیسې یې دغه ډگر تود ساتلای دی، هر ډول شیان یې، چې زړه وغواړي همغه خپروي او د بیان د ازادۍ په نامه یې په دغو غیرو اسلامي او له انساني کړنو څخه لرې خپرونو باندې ځان بوخت کړای دی. البته زما خبره ټولو رسنیو ته ځیر نه ده؛ ځکه یو شمېر داسې خپرونې شته، چې لږ تر لږه د اسلام په نامه لږو ډېر څه خپروي.

په هر حال په ټول هېواد کې به سړی داسې ټلويزیوني چینل، راډیو، مجله او ورځپاڼه پیدا نه کړای شي، چې هغه دې یوازې اسلام ته ځانگړې شوې وي او اسلامي لیکنې دې خپرې کړي؛ خو اېوټه په فلمي نړۍ کې بیا دا شیان ډېر تر سترگو کېږي، آن اوس- اوس ځینې داسې ټلويزیونونه هم شته، چې سندرغاړي روزي؛ خو له بده مرغه بیا د اسلام په نامه څه نه پېژني، په داسې حال کې، چې دې نړۍ ته زموږ د راتگ آر لامل اسلام پالل، اسلام کول او اسلام ښوول دي.

یو مهال راسره دا ویره پیدا شوې وه، خدای مه کړه داسې نشي، چې موږ هم د ځینو په نامه اسلامي هېوادونو په څېر په نامه مسلمانان پاتې شو او که څوک زموږ په مخ کې لمونځ وکړي؛ نو ورته به وایو، چې یو مهال دغه کار زموږ نېکونو او نیاگانو هم کولو.

خو اوس چې کله مخ يوه خوا او بله خوا واپرو را واپرو؛ نو بېرته مو دغه فکر له ذهن څخه ووځي؛ ځکه لا داسې ځوانان شته، چې اوس هم له اسلام سره مينه لري، اسلام پالي او اسلام کوي. په داسې وخت کې، چې د ټولني ډېری ځوانانو په شاوخوا لارو روان وي په هغې ټولنه کې يوازې پر ځان اسلام کول هم لويه خبره ده، نورو ته اسلام ور بنوول خو لا پر ځای پرېږده. په هر حال ستاسې په لاس کې دغه پروت کتاب هم زموږ د روڼ او ارزښتناک دين يو کوچنی غونډې بېلگه ده، چې د مسلمانانو لپاره په کې ډېر څه شته، دا کتاب يو داسې اسلامي لارښوود، دی چې د ډېرو منکرو وگړو او له اسلامي چوکاټه بې لارو شويو ته د حقيقت لار ښوولای شي. تاسې به اورېدلي يا ليدلي وي، چې ډېری غير مسلمان وگړي د ځينو شيانو کشفول، لکه اوسپنه، سره زر، سپين زر، مس، تخنيک، پرمختگ، ژوند کولو لارې چارې او دې ته ورته شيان د ځان پورې تړي په داسې حال کې، چې ددغو ټولو شيانو په اړه الله (ج) نږدې څوارلس نيم سوه کاله پخوا په خپل بې جوړې او آسماني کتاب قرآن عظيم شان کې فرمايلي دي او د هرې خبرې وړاندوينه يې کړې ده. د لومړي ځل لپاره د تخنيک په نامه ښکارنده مسلمانانو کشف کړه، چې هغه ساعت و، ډېری غير اسلامي وگړو داسې گومان کاوه، چې مسلمانانو په دې څيز "ساعت" کې له جادو او سحر څخه کار اخيستی دی او يا يې په کې پيريان ايسار کړي دي؛ خو نن هماغه خلک هر څه د ځان پورې تړي.

رښتيا هم، چې اسلام ډېر لوی دين دی او د هر چا لپاره په کې د هغه له مسلک سره سم مواد شته. د اسلام مبارک دين مهرباني کوي، چې تاسې په ورځ کې له الله ج سره پنځه ځلې خبرې وکړئ؛ په دې مانا چې د الله ج عبادت وکړئ او لمونځ وکړئ؛ خو غير اسلامي نړۍ دا خبره اوس زباد کړې ده، چې د انسان په وجود کې يو ډول منفي زرات دي، چې د وخت په تېرېدلو سره د انسان سر ته خېژي او ورو ورو انسان ته د سر خورې ناروغي پيدا کوي او که چېرې په وخت سره د هغې درملنه ونشي؛ نو کېدون لري، چې د بدن د غړو د فلج کېدلو لامل شي او د رنځورپوهانو په وينا يې دغه ناروغي ته تر اوسه لا درمل نه دي پيدا شوي او يوازې يو درمل لري، چې هغه خاوره ده؛ يانې وايي که چېرې څوک په دغې ناروغي اخته شو، هغه کس دې تر لسو دقيقو پورې پر ځمکه سر کېږدي، البته يوازې تندي. دوی وايي ځمکه يا خاوره يو ډول مثبت چارجونه لري، چې د تندي همدغه منفي چارجونه، چې د انسان د سرخوړۍ لامل کېږي له منځه وړي؛ خو لا اوس هم په دې نه دي گروهمند شوي، چې اسلام ددغو ټولو شيانو وړاندوينه سوونه کاله وړاندې کړې وه او لا اوس هم په خپل کفري نيلي آس سپاره دي. همداسې د اسلام نورې برخې هم در واخله.

په هر حال دغه کتاب، چې د پښتو ژبې تکړه ليکوال او لاس بري ژباړن رفيع الله ستانکزي ژباړلای، ډېر گټور، ارزښناک او د لوستلو وړ دی، زما په اند ددغه کتاب لوستل ټولو مسلمانانو

ته اړين دى؛ ترڅو په هغو حقيقتونو خبر شي، چې تر اوسه پورې لا نه دي خبر او دوى هم داسې فكر كوي، چې د پورته شيانو يا توکو كشف كوونكي او بانيان غير مسلمانان دي. دغه كتاب سربېره پر دغو ښېگڼو نورې خورا ډېرې ښېگڼې هم لري، چې د ټولو بيانول يې زما له وسې وتلې خبره ده؛ خو زه به يې له خپلو سترگيو څخه دغو څو ښېگړو ته نغوته وكرم: څه ژبه يې روانه ده، د ولس ژبه ده او په ژباړه كې هم له تكلف څخه كار نه دى اخيستل شوى.

څه كوښښ نه دى شوى، چې د ژباړې د آرونو ملا ماته كړي او يا هم ټكى په ټكى ژباړه وكړي؛ بلكې څنگه ژباړه، چې په كار وه هماغسې ژباړه شوې ده. څه ژباړه د ملايانو ژباړه نه ده؛ بلكې خپله ژباړه يې ده؛ په دې مانا كه چېرې د ملايانو ژباړه سپرې ولولي؛ نو ليكلي يې وي، چې خداى ج انسان نه دى پيدا كړاى؛ خو پيدا كړاى يې دى لپاره د عبادت؛ يانې قيد كاروي، خو ډېر بې ځايه او همدا لامل دى، چې اوس ډېرى تفسيرونه هغه كسان ليكي، چې د دين په برخه كې يې مسلکي زده كړې نه وي كړي، كه څه هم دين زموږ د ټولو مسلک دى؛ خو هغه څوك، چې په همدغه برخه كې په رسمي كچه زده كړي كوي هغسې زده كړې يې نه وي كړي.

څه كوښښ شوى، چې په ژبه كې د پردۍ ژبې ويونه ونه كارول شي؛ ځكه بې اړتيا د بلې ژبې د ويونو كارول د ليكوال يا ژباړن كمزوري او له آرې سكالو څخه تېښته ده، له نېكه مرغه دغه نيمگړتيا په گران ستانكزي كه نه ليدل كېږي.

څه ټكى په ټكى ژباړه هم آره منځپانگه زيانموي، چې له نېكه مرغه دغه ژباړه له دغو نيمگړتياوو څخه ژغورل شوې ده او پوره زيار يې گاللې، چې د ده په ژبه كې آرې منځپانگې ته زيان ونه رسېږي.

په پاى كې تكړه ليكوال، خور ژبې ژباړن او مسلمان ورور رفيع الله ستانكزي ته د دغه قيمتي او ارزښتناك اثر د ژباړلو مبارکي وايم او د لوى الله (ج) سپېڅلي دربار ته لاسونه لپه كوم، چې په گمانده نور داسې گلالې او فرهنگيالي ځوانان هم زموږ په ټولني ولوروي او دغه كړيدلى ولس له ناسلامي لارو گودر، څخه د تل لپاره د جبرئيل امين په وزرو كې خوندي وساتي او د خپل سپېڅلي كتاب پر لوستلو يې د تل لپاره زړه روښانه او ژوند سوکاله كړي.

آمين يا رب العالمين

سيدنظيم سيدي

د افغانستان ملي شورا

ولسي جرگه

## سريزه

بې له شکه د الله (ج) دا معجز کتاب، چې خپل ټول منکر يې ننگولي، چې تاسې د دې کتاب د يو آيات په اندازه يو بل آيات راوړئ؛ تر دې دمه د قرآن له دې ننگونې ټوله نړۍ عاجزه ده او عاجزه به وي، د الله (ج) دا معجز کتاب او د دې کتاب علمي معجزې به تر قيامته پورې وي.

په قرانکریم کې چې کومې علمي اشاري شوي دي په کار ده، چې د هغه تفسير د تجربې له علم سره وشي؛ ځکه علمي نظريې بدلون مومي او هر کله چې د علم ثابته تجربه تر لاسه شي؛ نو هغه به هيڅکله د قرانکریم خلاف نه وي.

ننۍ پرمختللي نړۍ له خپل هر اړخيز پرمخيون سره بيا هم د قرآن کریم ارشاداتو ته پناه وړې او د وروستي آسماني کتاب په لارښوونو عمل کوي، چې د برياليتوب لوړې پورې ووهي.

د دې ټولو خبرو زبات (ثبوت) اسلام ته د نورو اديانو د لويو لويو مفکرينو او پوهانو را اوبنتل دي او د همدې وېرې له کبله کفري نړۍ د اسلام د خپراوي د مخنيوي لپاره بېلابېلې لارې غوره کړي، چې زموږ مشر - کشر او راتلونکی نسل ټول له خپله دينه ناخبره کړي او په نورو لهو و لعب يې بوخت کړي؛ لکه څنگه، چې زموږ او د نورو مسلمانو هېوادونو ډېری ځوانانو د فېشن پرستی او ... ښکار شوي او له خپله دينه ناخبره پاتې دي، زموږ او نورو ټولو مسلمانو ليکوالو، پوهانو او عادي وگړو دا دنده ده، چې ناخبره وگړي د اسلام له ستر توب او بشپړتوب نه خبر کړو او هغوی په سمه لار تگ ته وهڅوو.

د دغه کار پيل شوی او ان شالله روان به وي، له دغو ډلو څخه يو هم د ترکيې ستر ليکوال او عالم شعبان دوغن دی، چې دا کتاب يې په ټوله مينه او ځيرکي ليکلی دی. د شعبان (دوغن) دا کتاب ډير گټور دی په ډيرو خاصو مسايلو را څرخي او لوستونکي ته پوره بيداري ور کوي.

قرانکریم يو الهامي کتاب دی هر چا چې پرې عمل او فکر وکړ په ريښتيا سره به د فکر خاوندان ترې ډير څه واخيستلای شي. د الله (ج) په کلام او کایناتو باندې فکر کول د قرانکریم امر دی؛ نو راځئ، چې د خدای (ج) کلام په ټوله مينه ولولو، ځان پرې پوه کړو او نورو ته يې وروښوو.

قرآن کریم يوازې يو مذهبي کتاب نه؛ بلکې د ټولو علومو په اړه په کې په وړ اندازه بحث شوی. خو له بده مرغه مور دغه مقدس کتاب ته يوازې د مذهبي کتاب په توگه کتلي او په هر کور کې مو په تاخچه کې ايښی، يوازې ورنه د دم، دعا او وېرې پر وخت کار اخلو. مور بايد د قرآن کریم په هر آيت په بشپړه توگه پوه شو، خو له بده مرغه مور يې يوازې



لولو! او فکر پرې نه کوو، راځی، چې په ډېر ژور فکر یې ولولو او ټولو باریکیو ته یې ښه ځیر شو. د همدغو د پوهېدلو په پار مې د دې کتاب ژباړلو ته زړه ښه کړ او په ډېرې مینې او پاملرنې سره مې ژباړلی.

تر خپله وسه مې د کتاب په ژباړلو کې له ډېر دقت څخه کار اخیستی او تر ډېره ځایه مې زیار اېستلی، چې ژباړ ساده او ټولپوهه وي.

له درنو استادانو او پوهانو هریو صمیم صاحب، حقیر صاحب، ننگ صاحب او سیدی صاحب نه نړۍ مننه کوم، چې په ډېره مینه یې زما ژباړلی اثر لوستی او لارښوونې یې په ما لورولي. یوه یادونه اړینه بولم، چې په دې کتاب کې مې د قرآن کریم د ټولو آیتونو ژباړه له هغه قرآن کریم نه، چې له پښتو ژباړې سره د نفیس ټولني له خوا چاپ شوی را اخیستی، ترڅو د قرآن کریم مانا په سمه توګه راوړل شي. په پای کې د ټولو لوستونکو څخه دا هیله لرم، چې په خپلو دعاګانو کې مې هېر نه کړي او خپلې لارښوونې، وړاندیزونه او رغنده نیوکې رانه ونه سپموي.

په ټوله اسلامي مینه

رفیع الله ستانکزی

کابل - کارته نو

دوه نی - د سلواغې ۲۱ مه

## په دې کتاب کې به تاسې څه شی و لولئ؟

د دې کتاب په لوستلو سره تاسې کوم څه پور معلومات ترلاسه کولای شئ؟  
که چېرې تاسې وپوښتل شئ، چې آیا قرآن کریم د ریل گاډي، الوتکو، اتم، تلویزون، برېښنا او دې ته ورته نورو څیزونو او اختراعگانو په اړه بحث کوي؟  
دا پوښتنه تاسې څنگه ځوابولای شئ؟ که ځوابولای یې شئ؛ نو باید توضیح یې کړئ او د دغه شان مسایلو توضیح دومره اسانه نه ده، که چېرې مو ځواب (نه) وي، د قرآن کریم له مانا څخه لرې شوی او قرآن کریم به مو ناسم ورپېژندلی وي او که چېرې پوښتنې ته هېڅ ځواب ور نه کړئ، نو هغو کسانو ته به، چې له قرآن کریم څخه انکار کوي؛ ښه مو که (فرصت) په لاس ورکړئ.

د قرآن کریم د ځینو آیتونو په شرح کې وینو، چې ننني نوښتونه او اختراعگانې د قرآن کریم د لارښوونو په رڼا کې ترسره شوې دي؛ قرآن کریم د الله (ج) کتاب دی او د ټول بشریت د لارښوونې لپاره رالېدل شوی دی او تر قیامته پورې به د ټولو بېلابېلو ټکنالوژیکي دورو او نورو ځواب ورکوونکی وي.

مور باید داسې فکر ونه کړو، چې دا ټول نوښتونه او اختراعگانې له قرآن کریم سره هېڅ تړاو نه لري؛ د هر شي په اړه په وړ اندازه بحث شوی او انسانان، چې هره علمي پلټنه کوي، په قرآن کریم کې یې پیدا کولای شي.

داسې فکر کول ناسم دي، چې قرآن کریم یوازې یو فني او صنعتي کتاب دی؛ بلکې د هر علم په اړه یې پوره بحث کړی دی. که په هره موضوع یې په تفصیل سره بحث کړی وای؛ نو لږ تر لږه به څلوېښت یا پنځوس او یا تر دې لا هم ډېر جلدونه به یې وای.

هغه وخت، چې قرآن کریم نازل شو، د هغه مهال انسانانو د ننني ټکنالوژي په اړه په خپل ذهن کې داسې څاکه هم نه شوه جوړولای، که چېرې هغوی ته په څرگند ډول د برېښنا، الوتکو، تلویزون او ... په اړه بحث شوی وای، نو د هغوی په فکر کې یې سم ځای نه شو نیولای او پایله به یې هېڅ هم نه وای او انکار به یې کړی وای، چې له قرآن کریم څخه انکار کفر دی او همدا ډول قرآن کریم باید د اوسمهال د انسانانو لپاره هم لارښود وي، یانې قرآن کریم د هغو انسانانو لپاره، چې ۱۴۰۰ کاله وړاندې یې ژوند کاوه او د هغو انسانانو لپاره، چې اوس ژوند کوي او د راتلونکو انسانانو لپاره خطاب دی، نو ځکه په کې دا ټول مهالونه په پام کې نیول شوي.

په قرآن کریم کې داسې اشارې او نغوټې شته، چې د وخت د انسانانو له پوهې او درک څخه لرې دي او د قرآن کریم له اعجازونو څخه یو اعجاز همدا دی.

مسلمانان پخوا پر دې حقیقت پوهېدلي او د ځینو نورو دینونو پلینو (پیروان) هم له دې حقیقت څخه خبر شوي دي او ترې گټه اخلي.

سترخپرونکي او مشهور لامبوخن (کوستو)، لومړنی انسان، چې پر سپوږمۍ یې پل ایښی (نیل ارمسترانگ)، مشهور فرانسوي عالم (روجر گراډي) او ډېر نور له دې حقیقت خبر شوي او پرې پوه شوي او یو په بل پسې مسلمانان شوي دي.

قرآن کریم له سره تر پایه یوه ستره معجزه ده، چې د دغه ستر اسماني کتاب په ځینو آیتونو کې اټوم، نپوټرون، تلویزون، برېښنا، الوتکې او نورو ورته اختراعگانو او نوښتونو ته اشاره شوې ده.

د بېلگې په ډول په هوا کې د سلېمان (ع) پرواز کول، الوتکې ته اشاره ده، له موره د ږانده اولاد بیا سترگورول، د بدن د غړو لیردولو یا بدلولو ته اشاره ده، په اور کې د ابراهیم (ع) نه سوځېدل او ضد کالیو او اور وژونکو کسانو ته اشاره ده.

الله (ج) دغه ټولې معجزې خپلو پیغمبرانو ته ورکړي دي، خو له هغو انسانانو څخه یې، چې په هر پېر (دور) کې ژوند کوي؛ غوښتي، چې دغه معجزې ځان ته بېلگې وگرځوي او زیار وباسي، چې د دغو معجزو په رڼا کې نوي نوښتونه او اختراعگانې وکړي.

ویل کېږي، چې د اډېسون<sup>1</sup> تر مرگه وروسته د هغه له الماری څخه د قرآن کریم د (نور) سورت ځینې آیتونه پیدا شوي دي؛ له دې داسې انگېرل کېږي، چې اډېسون هم د گروپ د اختراع کولو لپاره قرآني لارښوونو ته پناه وړې او په پایله کې یې د گروپ پر جوړولو بریالی شوی دی.

په هغه صورت کې د دې خبرې زبات، چې قرآن کریم دغو ټولو نښو اختراعگانو او نوښتونو ته اشاره کړې کولای شو، چې مور قرآن کریم په ښه ډول تلاوت کړو او پر مانا یې ځان پوه کړو.

---

<sup>1</sup> اډېسون په اوهایو کې په کال ۱۸۴۷ زېږدي کې پیدا او په ۱۹۳۱ زېږدي کې مړ شوی دی، د خپل ژوند په موده کې یې تر ۱۰۰۰ ډېرې اختراعگانې کړي، چې د امریکا دولت یې هر کال د تلین پر ورځ د هغو خدمتونوله امله، چې د برېښنا په اړه یې کړي د یوې یا دوو دقیقو لپاره تیاره جوړوي.

## پیلامه

د فضا په اړه کتابونو کې به مو لیدلي وي، چې انسانان او د هغو د چاپیریال پر شیانو د یو ډول وړانگو په خورولو سره له یوځایه بل ځای ته لیردول کپري. آیا تاسې فکر کړی، چې د دې وړانگو منځی (مرکز) څه شی دی؟ باید وویل شي، چې د الله (ج) کتاب قرآن کریم دی. د نمل سورت همدارنگه یوه کیسه بیانوي:

حضرت سلېمان (ع<sup>2</sup>) د خپلې پیغمبرۍ پر وخت یو واکمن هم و، داسې واکمن، چې د هغه ویناوې به ټولو (انسانانو، پېریانو، بوټو، بادونو، اوبو او نورو) اورېدې او پر هغو به یې عمل کاوه.

یوه ورځ حضرت سلېمان (ع) له یوې واکمنې بنځې، چې په یمن کې به یې له ټولو نورو پلونیو (پيروانو) سره د لمر عبادت کاوه، خبر شو؛ د یوه استازي په ورلپړلو یې هغه د یوازیني خدای عبادت ته راوبلله.

بلقیس د سلېمان نوم ډېر اورېدلی و، غوښتل یې، چې هغه وويني، د تللو هوډ یې وکړ او دوې یا درې میاشتنی سفر یې پیل کړ.

له بله پلوه د انسانانو او پېریانو پاچا سلېمان (ع) وغوښتل، چې بلقیس ته یوه داسې معجزه وروښيي، چې په لیدو یې هغه باید د لمر له عبادته لاس واخلي. د خپلې سیمې څیرک او مخور پوهان یې راغونډ کړل.

سلېمان (ع) دوی ته وویل: څوک به ماته د بلقیس تخت راوړي؟

د پېریانو له ډلې څخه یوه ډېر څیرک پیري وویل: ترڅو، چې تاسې پورته کپړئ، زه به د بلقیس تخت ستاسو حضور ته راوړم؛ خو تاسو امر وکړئ.

یوه عالم، چې د سلېمان (ع) له خپلوانو څخه و، وویل: زه به د بلقیس تخت د سترگو په رپ کې درته راوړم.

کله چې خبرې بشپړې شوې، د بلقیس سینگار شوی تخت یې د حضرت سلېمان (ع) مخې ته ایښی و او هر چا به په ډېره حیرانتیا سره ځلاند او پسوللي تخت ته کتل.

انسانانو د دغې معجزې په لیدلو څېړنې پیل کړې؛ ځکه، چې الله (ج) انسانانو ته بېلگه ورکوي او انسانان بیا پر هغو بېلگو څېړنې او کار کوي. الله (ج) هوا داسې پیدا کړې، چې د راډیو،<sup>3</sup>

<sup>2</sup> حضرت سلېمان (ع) د داوود(ع) تر ټولو کوچنی زوی دی، چې د خپل پلار تر مړینې وروسته یې د بني اسراییلو سیاسي او مذهبي مشري پر غاړه واخیسته.

<sup>3</sup> - ګوګلیل مارکوني (Gugliel Marconi) یو ایټالوي عالم دی، چې په بلوګنا (Bologna) ښار کې پر (۱۸۷۴ زېږدي) زېږېدلی، په (۱۸۹۵ زېږدي) کې یې راډیو اختراع کړه او په (۱۹۳۷ زېږدي) کې مړ شو.

تلویزون او نورې خپې له یوه ځایه بل ځای ته لپړدوي، انسان باید دغو لارو او کړنو ته په پام فکر وکړي او د گټې اخیستلو لارې چارې ترې زده کړي. د وخت په تېرېدو سره انسانانو ټیلیگراف<sup>4</sup>، ټیلیفون<sup>5</sup>، راډیو، تلویزون او نور اختراع کړل. خو تر اوسه پورې هغه برید ته، چې په معجزه کې ښوول شوي وو، نه دي رسېدلي او خپل زیار او کار ته یې په دې ډگر کې دوام ورکړی او تر اوسه علماً څېړنې کوي. تر ډېرو کوښښونو او زیارونو وروسته یې وکړای شول، چې د انسانانو څېرې او فلمونه د وړانگو په خپرولو سره له یوه ځایه بل ځای ته ولپړدوي او تر اوسه هم د ځینو وروسته پاتو ټولنو د وگړیو په اند دا کار له حقیقته لرې دی. یوازې دا نه، چې د تلویزون پر پرده دې یو څوک ښکاره شي، د قرآن کریم هغو اشارو ته مو پام کېږي، چې په دې اړه یې تر دې پخوا یادې کړې دي، بلکې کېدای شي، چې په راتلونکې کې یو څوک جسماً له یوه ځایه بل ځای ته ولپړدوي. ټولو هغو علمي مسلو ته، چې قرآن کریم اشاره کړې، په علمي ډگر کې وي او که په بل ډگر کې؛ باید په رڼا کې یې څېړنې وکړو او ځان خپلو سپېڅلو موخو ته ورسوو.

---

<sup>4</sup>- لومړنی برېښنايي ټیلیگراف، چې پر (۱۹۳۷ زېږدي) کال په امریکا کې د سامیول مورس ( Samuel Morse) له خوا جوړ شو.

<sup>5</sup>- لومړنی ټیلیفون د الکسنډر گراهام بل (Alexander graham bell) له خوا پر (۱۸۷۶ زېږدي) کې جوړ شو.

## حضرت محمد (ص) د موندنو (کشفونو) په اړه څه وايي؟

حضرت محمد (ص) په هره موضوع کې زموږ لارښود دی، موږ ته د دواړو نړيو د برياليتوبونو لاره ښيي، د الله (ج) رسول (ص) زموږ د نېکمرغۍ په اړه فرمايي: په نړۍ کې د دينا لپاره داسې کار وکړه، لکه هېڅ چې نه مري او د آخرت لپاره داسې کار وکړه؛ لکه سبا چې مري.

(له زانگو تر ګوره، علم زده کړه) (د بې گټې کار پر ځای د الله (ج) ذکر وکړئ او ګټور علم زده کړئ).

دا يو رښتيني حقيقت دی، چې د الله (ج) د رسول (ص) په پېر (دور) کې نه برېښنا وه او نه ګازي څراغ، دوی به د خرما د پاڼو يا ښاخونو په سوځولو خپل کور رڼاوه او د هغو په رڼا کې به يې لمونځونه کول.

يوه ورځ نبي جومات ته يو څراغ راوړل شو، چې تر هغه وخته پورې چا نه و ليدلی؛ لاندې به پکې تېل اچول کېدل او په منځ کې به يې يوه پلته ځوړنده وه، چې شا او خوا به يې رڼا خپروله؛ هر چا به په ډېره حيرانتيا سره ورکتل؛ ځکه، چې تر هغه وخته پورې هېچا داسې شی نه و؛ ليدلی.

څه وخت وروسته حضرت محمد (ص) جومات ته راغی او څراغ يې وليد؛ نو په مبارکو شونډو يې وموسل او ويې پوښتل: دا چا راوړی دی؟

اصحابو کرامو وويل: زموږ ورور تميم داري له شام څخه راوړی دی. تميم داري له حضرت محمد (ص) سره نژدې ناست و، د الله ستر پيغمبر نور هم ورنژدې شو او ورته يې وفرمايل: اې تميم داری! خدای دې له تاسې څخه خوښ شي؛ لکه څنگه چې دې زموږ جومات روښانه کړ، همداسې به الله (ج) ستا روح او جسم روښانه کړي.

د څراغ په رڼا کې يې خپل لمونځونه وکړل؛ کومه خوښي، چې دغه څراغ خلکو ته وربښلې وه، لا هماغسې يې دوام درلود، حضرت محمد (ص) د تميم داری څنگ ته ورغی او ورته يې وفرمايل: اې تميم داری! موږ دې دومره خوښ کړو، که بله لور مې درلودلای: نو هرو مرو مې در په نکاح کوله.

حضرت محمد (ص) نه يوازې تميم داری ته مبارکي ورکړه؛ بلکې ټول اسلامي امت يې نويو برسېرونو او نوښتونو ته هڅولی؛ لکه څنگه، چې په يوه حديث شريف کې راغلي دي:

(د انسانانو ترمنځ تر ټولو غوره هغه څوک دی، چې نورو انسانانو ته یې ګټه ورسپړي). د الله (ج) رسول (ص) به تل د انسانانو پام ګټورو شيانو او یو بل ته د ګټې رسولو لپاره اړاوه. د حضرت محمد(ص) هڅونې د مسلمانانو سره ملې وې، چې علم زده کړي او نوي شيان رامنځ ته کړي؛ د نړۍ د مدنیت او د علم لارښوونکي مخکښان او مشران شي. اروپایانو د اندلوس اموي دولت او نورو اسلامي دولتونو ته په کتلو د رُنسانس بنسټ کېښود. څه موده کېږي، چې دا کار پرعکس یا سرچپه شوی دی، هغه شيان، چې اروپایانو له مسلمانانو زده کړي و، هغو ته یې پرمختیا او پراختیا ورکړه او په دې توګه یې د نن ورځې د علم لوړې پورۍ وهلي دي. نو مور مسلمانانو ته هم اړین دي، چې د علم او تخنیک د پرمختګ لپاره زیار وباسو او د نړۍ تر نورو وګړو وروسته پاتې نه شو او ور سره څاره غړۍ او یا هم مخکې شو.

## آيا قرآن کریم برېښنا ته اشاره کړې؟

ورېځې د طبيعي برېښنا منځې (مرکز) دي، ورېځې د برېښنا پيدا کوونکې دي او قرآن کریم برېښنا او تالندې ته په ډاگه او څرگنده نغوته (اشاره) کړې ده.

زموږ په منځ ته راتلو هر شی منځ ته راځي، له يوه لوري د مور له تيو څخه شيدې روانېږي او له بله پلوه نور اړين توکي؛ لکه کالي.... راته برابريږي. هرشی زموږ د لويېدو لپاره تيار شوی، په دې نړۍ کې د يو ماشوم په توگه ژوند کوو. هره ورځ لمر زموږ لپاره راڅپږي او ښکته کېږي، اوبه زموږ لپاره بهېږي، ژوي او بوټي زموږ لپاره کار کوي، ليدل کېږي، چې پاک خداى (ج) زموږ د ژوند کولو لپاره ډېر شيان زموږ تر امر لاندې راوستې دي.

الله (ج) مور ته روزي راکوي او يوازې په تنبلۍ باندې د نه روړتيا لپاره يې مور ته د کار کولو امر کړی دی. پټی کولبه کوې، تخم په کې شيندې، اوبه ورکوې، پالنه يې کوې..... او نور. که چېرې دا څيزونه تيار جوړ وای، نو آیا مور به ننني پرمختگ ته رسېدلي وای.

انسانانو په خپل زيار سره د نړۍ ننني مدنيت جوړ کړ؛ که چېرته مور ته هرشی لکه اوبه، برېښنا، هوا او نور موجود وای، نو آیا کولای مو شول، چې د نړۍ ننني پرمختگ ته ورسېږو؟

پاک الله (ج) د قرآن کریم په نور سورت کې داسې فرمايلي دي:

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاهُ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارُ نُورٍ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (۳۵)

ژباړه: الله (ج) د آسمانونو او ځمکې نور (روښانونکی) دی، د هغه د نور مثال داسې دی، لکه يوه روڼه تاخچه کې، چې ډيوه وي، ډيوه په يوه شیشه کې وي، شیشه هم داسې لکه يو څلېدونکی ستوری، چې (هغه ډيوه) د ښوون د کومې داسې برکتې ونې (له تېلو) بله شوې وي، چې هغه نه ختيزه وي، نه لوېديزه، نژدې وي، چې تېل يې په خپله رڼا وکړي، که څه هم اور ورته نه وي رسېدلی، (داسې چې) د رڼا له پاسه رڼا وي. چاته چې د الله (ج) خوښه شي د خپل نور خواته يې لارښوونه کوي او الله (ج) خلکو ته همداسې مثالونه بيانوي او الله (ج) په هرشي ښه پوه دی.

لکه څنگه، چې د قرآن کریم هر آيت د ډېرو ماناوو درلودونکی وي، دا آيت هم ډېرې ماناوې لري، خو مور يې پر نورو ماناوو خبرې نه کوو او نه هم زما استعداد د دې اجازه راکوي، چې نور ډېر څه پرې ووايم؛ خو په دې ځای کې هغه علمي ټکي ته، چې اشاره شوې؛ يو څه ځغلنده نظر کوو:

له پورتنی آيت څخه ستاسې پاملرنه دې بدلونو ته را اړوم:



خراغ په بنسینه کې او بنسینه یې د ساتونکې په څېر ده، او دننه یې خراغ دی.  
که اور هم ورته ونه رسېږي، رڼا کوي.

یانې داسې یو شی کېږي، چې پرته له اوره رڼا ورکوي او د یوه ستوري په څېر رڼا خپروي.  
پورتنی آیت شریف د نورو ماناوو ترڅنګ برېښنا ته هم اشاره کړې؛ لکه چې انسان ته یې  
فرمایلي دي:

ای ! انسانانو هغه اله چې په قرآن کریم کې یې ځانګړنې بیان شوې، جوړه کړئ او له هغې  
څخه ګټه واخلي.

انسانانو د قرآن کریم د دې اشارې په هکله کار او څېړنه وکړه، د برېښنا جریان او هغه  
ګروپ یې چې برېښنا پر رڼا اړوي وموند، خو د برېښنا له موندنې څخه وړاندې هم برېښنا وه،  
هغه مهال تالنده او تنا هم وه او کله چې خپل لاس د پیشو پر ... (تنا) وموښو، بیا هم برېښنا  
جوړېږي.

پوهانو او عالمانو ډېر لږ د خدای (ج) اسرارو ته لاره پیدا کړې او د هغو په رڼا کې یې لږه  
څېړنه کړې؛ دا څېړنه او کار تر اوسه هم روان دی.  
یوه پوښتنه مو د ذهن پر پرده ځان رابښکاروي:

برېښنا او ګروپ ته چې په قرآن کریم کې اشاره شوې، هغه مسلمانانو نه؛ بلکې کافرانو  
جوړ کړي، ولې؟

ځکه چې الله (ج) د عالمیانو رب دی، د تخنیک په برخه کې یې د مسلمان او کافر توپیر نه  
دی کړی او د هغه څېړونکي ته پوهه او پایله ورکوي.

که چېرې مور د الله (ج) د هغو امرونو په اړه، چې په قرآن کریم کې یې فرمایلي دي؛ که  
مو په دغو امرونو عمل کړی وای او له دغو ارشاداتو مو څه زده کړي وای او د هغو په اړه مو  
څېړنه کړې وای، نو ډېر نوښتونه او اختراعات یې به مو سرته رسولې وای؛ لکه څنګه چې تاسې  
پوهیږئ، مسلمانانو قرآن کریم خپل ځانته د رڼا په څېر د سمې لارې د پیدا کولو لپاره ونيو، نو  
پرمختګ یې وکړ او د مدنیت مخکښان شول او په دې ډګر کې یې اروپایانو ته لاره وربښولې  
ده.

یوه مسلمان له یوه انګریز موندونکي څخه په لندن کې وپوښتل، چې: تاسې څنګه پر دومره  
موندنو او اختراعاتو بریالي شوی؟ هغه انګریز قرآن کریم ته اشاره وکړه او ویې ویل: ستاسې  
کتاب لولم او په هره لاره کې یې چې اشاره کړې څېړنه کوم، چې د سترو بریاوو سره مې  
دومره موندنې ترسره کړې.

## آيا نور (بې ساه) مخلوق خبرې کوي؟

کله چې داوود (ع) د زبور آيتونه لوستل، نو غرونه، تيرې، بوټي او ژوي به په خبرو راتلل او د هغه وينا به يې يو ډول تکراروله.

آيا تاسې توتي ليدلی؟ ليدلي به مو وي، چې توتي د انسان خبرې زده کوي او په څوواړي يې تکراروي هم، له همدې کبله انسانان توتي ډېر خوښوي.

عالمانو توتي د ټيپ د جوړولو لپاره بېلگه ګرځولې، خو په يوه توپير:

توتي ويل شوې خبرې په خپل مغز او ټيپ يې په کيسټ (پټه) کې ثبتوي. د الله (ج) او د انسان په جوړونو کې خو ډېر توپير وي، چې يو ساه کښ او بل بې ساه، خو خبرې دواړه کوي. ډېر وخت شوی، چې له ټيپ څخه ثبتې شوې خبرې اورو او ورسره روږدي شوي يو د همدې لپاره مور ته دا کار داسې نوی شی نه دی، چې ورته حيران شو. که غرونه، تيرې، ونې... د خبرو جوګه شي او زمور ويناوې راته بېرته تکرار کړي، څه به مو کول؟ آيا په خپل ځای کې به حيران پاتې نه وو؟

((دا هېڅ امکان نه لري، دا هېڅ کېدونې نه ده)) ايا داسې به مو چيغې نه وهلې؟

آيا د ټيپ تر خبرو وروسته له معجزې څخه د انکار کولو کومه لار لرو؟

که چېرې داسې وي، نو ټيپ، فونوګراف ۱، ګرامافون ۲، راډيو، تلویزون او نور ورته سامانونه به د لومړي ځل لپاره کوم پيغمبر جوړ کړي وي، نه بلکې له قرآن کریم څخه تر الهام اخیستلو وروسته عالمان بريالي شول، چې دا شيان جوړ کړي.

هغه شيان، چې د هغو کېدل له تصوره لرې ګڼو، نور نو بيا د الهي احسان خبرې دي او هغو ته معجزه ويل کېږي او د الله (ج) له لوري هغه يوازې خپلو پيغمبرانو ته ورکول کېږي، په دې هم پوهیږو.

داوود(ع) له هغو پيغمبرانو څخه و، چې نوم يې په قرآن کریم کې راغلی دی او د خدای (ج) په امر غرونه، تيرې، بوټي، ونې او نور شيان يې تر امر لاندې کړې وو، د زبور په نازلېدو سره به د داوود(ع) تر ويلو وروسته دغو ټولو شيانو تکرار کاوه. د بېلګې په توګه که داوود(ع) به لاله لاله ويل، نو هغوی به هم لاله لاله ويله. يانې د هغه وينا او قرأت به يې تکرار اوه.

الله (ج) د دې موضوع په اړه په خپل کتاب قرآن کریم کې د نورو شيانو په څېر په دې موضوع هم ګرځېدلی، هغه څښتن تعالی، چې ټوله نړۍ يې پيدا کړې، داوود (ع) ته ډېر فضيلتونه ورکړي، ښه غږ او ورسره يې نور شيان د هغه تر امر لاندې راوستلي، چې دوی ټولو د پاک رب تسبیح کوله او د خدای عبادت به يې کاوه.

الله (ج) چې هر شی لیدی شي او پر هرڅه پوهیږي او پوهانو ته یې د داوود(ع) معجزه یوه بېلگه ورکړې، هغو بېلابېلو شیانو ته یې نغوته کړې، چې خبرې کولای شي. انسانانو د تلپاتې حقیقت په لاره کې څېړنې پیل کړې او پورتنۍ یادې شوې آلې یا وسپلې یې جوړې کړې.

آیا تل همداسې نه دي؟ که چېرې عالمانو مغز یوه نمونه نه وای اخیستې، آیا کمپیوټر (برېښنایي مغز) یې جوړولای شو؟

کمپیوټر د انسان پنځونه (تخلیق) ده، خو مغز د الله (ج) تخلیق دی، انسان د خپل مغز ځانگړنو ته په پام کمپیوټر جوړ کړ.

آیا هغه څوک چې له الله (ج) څخه انکار وکړي، له خپل مغز څخه یې انکار نه دی کړی؟ که چېرې داسې وي، نو هېڅ پوه باید په دې ویاړ او غرور و نه کړي، چې ما دا کشف کړی او یا مې رامنځ ته کړی دی، ځکه چې که الله (ج) په قرآن کریم کې بېلگه نه وای ورکړې، پنځ (طبیعت) یې له بېلگو او نمونو څخه ډک نه وای ساتلی، یې وزله انسان به د هېڅ شي د موندنو وړتیا نه درلودای او نه به یې دومره موندنې کړې وای.

## آيا قرآن کریم له ليرديزو (نقلیه) توکو بحث کری؟

الله (ج) په قرآن کریم کې له ټولو هغو بار وړونکو بهیو او انسان ليرندو بهیو او همدارنگه د نورو ليرندو وسایلو چې په وچه او که په اوبو کې دي یادونه کړې ده. په دې پوهیرو، چې لومړنۍ بهی نوح (ع) جوړه کړې ده، آيا په هغه بهی کې د اور ګاډي، الوتکې، موټر او نورو ليرندو وسایلو په اړه څه یادونه شوې وه؟

لکه الله (ج) په قرآن کریم کې د انعام سورت په (۵۹) آیت کې فرمایي: وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يُعَلِّمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (۵۹) ژباړه: له هماغه سره د غیبو ټولې چایانې (کیلیانې) دي، چې له ده پرته بل څوک نه پرې پوهیږي، په وچه او لمد کې، چې هرڅه دي ورباندې پوهیږي، داسې کومه پاڼه نه رالویږي، چې دی پرې عالم نه وي او نه به د ځمکې په تررمیو کې څه دانه وي (چې الله ته معلومه نه وي). لامده او وچ ټول په یو روښان کتاب کې (لیکل شوي) دي.

یانې هر څه په قرآن کریم کې شته، یوازې سترګو او عقل ته اړتیا لري. علم په کوښښ او زیار سره منځ ته راځي، نه په لټې او تنبلۍ. په لاندیني آیت کې اور ګاډي، الوتکې، موټر او نورو ليرنده وسایلو ته اشاره شوې ده: الله (ج) په قرآن کریم کې فرمایي:

وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَسْحُونِ (۴۱) وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ (۴۲)

ژباړه: او یوه (بله) نښانه د دوی لپاره دا چې مور د هغوی نسل په ډکه شوې بهی کې سپاره کړي و او دوی ته مو د دې په شان نور (هم) داسې شيان پیدا کړي، چې ورباندې سپرېږي.

د دین عالمانو دغه آیت د نوح (ع) بهی او نننیو بهیو په اړه تفسیر کړی دی. د بحث موضوع مو دا وروستی آیت دی:

یانې د نوح (ع) د بهی په څېر مو تاسې ته بهی جوړې کړې. د الله (ج) له وینا سره سم، له ورته بهیو څخه مطلب څه شی دی او څه شی کېدای شي، چې تاسې په هغه کې ناست وئ؟ آيا هغه ليرنده وسایل، چې په ځمکه او هوا کې انسانان له یوه ځایه بل ځای ته ليردوي نه شي کېدای؟

ليرنده وسایل لکه: الوتکه، اور ګاډی، واړه یا غټ موټر .....

پوهانو پر همدغې خبرې اتکاء کړې او وایي چې : الله (ج) د بار وړونکو بېړیو او انسان لېږندو بېړیو او نورو لېږندو وسایلو، چې په هوا، وچه او اوبو کې په حرکت کې دي بحث کوي. دا هم الوتکې دي، هم موټر دي، هم اور گاډي دي او همدارنگه ورته نور لېږنده وسایل هم په همدغه ډله کې راځي. په حقیقت کې الله (ج) په پورتنی آیت شریف کې په ټولیز ډول (ورته بېړی) یادونه کړې، چې د ټولو لېږندو وسایلو بحث کوي.

همدارنگه انسانانو د هوایي او ځمکنی لېږد توکو د جوړولو لاره پیدا کړه. د الله (ج) ازلي او ابدی یا تلپاتې قدرت هر شي ته بس دی، ځکه چې د هغه له نومونو څخه یو قادر دی او هغه د هر څه د سرته رسولو واک او وړتیا لري. زموږ ذهن ته یوه پوښتنه سر راښکاره کوي:

انسانانو د بېلابېلو آیتونو نغوټې (اشارې) او بېلابېل الوتونکي لیدلي، چې الوتکه یې جوړه کړې، که چېرې هوا نه وای، نو الوتکه به څنگه الوتله؟

نه، هېڅکله هم نه، الوتنه به یې نه شوه کولای، الله (ج) هوا او الوتونکي پیدا کړي، نو له دې نه ښکاري، چې الوتونکو ته ورته لېږنده وسایل چې په هوا کې به الوت کوي، شته دي.

وایو، چې انسانانو اور گاډی جوړ کړی، موټر یې جوړ کړی، خو که چېرې لار نه وي، نو آیا دا ټول کار کولای شي؟ او یا د لارې جوړول هم الله (ج) وړښوولي دي؟

طبیعی خبره ده، چې الله (ج) د یوې لارې پلان جوړ کړی، بیایې قرآن کریم رالېږلی، موږ ته یې عقل راکړی او له عقل څخه په گټنه موږ کولای شو، ډېر شیان اختراع او رابرسېره کړو.

که چېرې مږه (مږې) په نظر کې ونیسو، دغه کوچنی حیوان څنگه کولای شي، چې ځمکه څیړي او په ځمکه کې لارې جوړې کړي؟ انسانان باید دغه کوچنی حیوان ته نظر واچوي، خپل فکر په کار واچوي او تونل جوړول دې له هغه کوچنی حیوان څخه زده کړي.

همدا ډول لوی فکر او انسانانو دغه کوچنی حیوان نمونه گرځولی او تر ځمکې لاندې یې تونلونه جوړ کړي دي، چې لېږنده وسایل په اسانۍ سره له یوې سیمې څخه بلې ته په لږ وخت کې تللای شي. که فکر وکړو؛ نو پوهیږو، چې موږ باید د الله (ج) د رااستولي کتاب (قران کریم) منونکي او منندوی اوسو.

## لومړنی بېړۍ چا جوړه کړه؟

یوه ډېر بوږنوږي باران په ورېدو پیل وکړ، د اوبو کچه لوړه شوه، هر ځای اوبو ونيو او د نوح (ع) بېړۍ د اوبو پر سر روانه شوه، کله چې توپان پای ته ورسېد، د نوح (ع) بېړۍ د جودي غره پر سر کېناسته.

الله (ج) لومړی اوبه پیدا کړې او اوبو ته یې د پورته کېدلو وړتیا هم ورکړه، خو د انسانانو د بېړۍ جوړولو طریقه نه وه زده او هغه یې د نوح (ع) په وسیله دوی ته وروښووله. نوح (ع) د الله (ج) پیغمبر و او هغه یې د وگړو د لارښوونې او د خپل ذات د پېژندلو لپاره را استولی و.

خپلو خلکو ته یې وویل:

ای خلکو! ښه پوه شئ، چې الله (ج) یو دی، ازلي دی، شریک او ساری نه لري، نه زیږېدلی او نه یې څوک زېږولي. پر هغه خدای، چې د هرڅه پیدا کوونکی دی او ناپایه ځواک یا واک لري په هغه ایمان ولری، ټټانو ته عبادت مه کوئ، له ټټانو څخه څه هیله او تمه لری؟ خو خلکو به د ټټانو عبادت کاوه او د نوح (ع) خبرو ته به یې غور نه نیوه، بلکې پر هغه به یې ملنډې هم وهلې. د وخت په تېرېدو سره یې د نوح (ع) په ځورولو لاس پورې کړ، چې لیده به یې، په تیره به یې ویشته او بد به یې ورته ویل.

د نوح (ع) قوم بډای او پخپله نوح (ع) غریب و او هغه ته به یې هر وخت ویل:

خوار او فقیر یې، پر خپله شا او خوا دې د خپل ځان په خیر یو څو نور غریبان راټول کړي دي، پر خپل کوم شي باندې باوري یې؟ که پر ټټانو باندې ستا دا تورونه او تېري ادامه ولري؛ نو وبه دې وژنو.

له بله پلوه یې هغه کسان په خپلو چلونو کې رانښکېرول، چې پر خدای (ج) یې ایمان راوړی و او د هغوی د بې لارۍ کوښښ یې کاوه.

بې له دې چې نوح (ع) د ستړیا احساس وکړي، هغوی ته به یې حقیقت رساوه او هغوی به له کومې کینې او دښمنۍ چې له نوح (ع) سره یې درلوده، د ده خبرو ته غور نه نیوه.

حضرت نوح (ع) یوه ورځ ښېرا وکړه، د ښېرا په پایله کې ډېره لویه وچکالي راغله او څلوېښت کاله یې دوام وکړ، ټول سیمه په ډاگ بدله شوه او پر ځمکه به هېڅ گیاه یا واښه نه راشنه کېدل، خلک له تندې په تنگ شول او نوح (ع) ته ورغلل، چې د وچکالی څه چاره وکړي او دوی ته لاره وروښيي.

نوح (ع) ورته وفرمايل: ډېره بڼه، تاسې پر سمه او نېغه لار (د الله (ج) په لار) لار شئ، بُتان مات كړئ، توبه وباسئ، كنه تر دې به هم ډېر غټ مصيبت درباندي نازل شي. خلك ډېر خپه شول او چيغې يې كړې:

بې له دې بل هېڅ نه لرې، هر وخت مو د خپل خداى (ج) عبادت ته بولې، ته چې پر خپل كار نه بريالى كيرې، نو وايي: مصيبت به راځي، عذاب به راځي، توپان به راځي، په دغو خبرو مو ډاروې، مور له تا څخه نه ډارېږو، كوم دى هغه ستا توپان، هغه توپان چې هروخت مو ورباندي ډاروئ، كوم دى هغه توپان؟ چې كله راغى بيا به ورسره كوره (هغه ساعت هغه مصلحت).

نوح (ع) خپه شو او بله هېڅ لار نه وه پاتې، چې هغوى پر سمه لار راولي، نو خپل پاك رب ته ور وگرځېده او ويې ويل:

اې زما پيدا كوونكيه! اې زما ربه! څنگه چې ته پوهېږې، هغسې وكړه!

الله (ج) نوح (ع) ته د بېړۍ جوړولو امر وكړ، ده مبارك له خپلو نورو پليونو (پيروانو) سره څلور كاله زحمت وگاله، او بېړۍ يې جوړه كړه او د الله (ج) په امر يې له هر ژوي څخه يوه – يوه جوړه (بښينه او نارينه) راواخيستل او خپل پليونو (پيروان) يې هم پكې كېنول.

خلكو به ملنډې پرې وهلې او په تيرو به يې ويشتل او ورته ويل به يې: څه شو هغه توپان چې تاسې به مور ترې ډارولو، چېرته دى هغه توپان؟ ټولو به پر يوه ځاى چيغې وهلې، چې كوم دى هغه توپان؟

كله چې باران په اورېدلو شو، د اوبو كچه لوړه شوه، هرځاى اوبو ونيو، د نوح (ع) بېړۍ د اوبو پر سر شوه، هغه ټول كسان چې پر دوى به يې ملنډې وهلې، غرق شول، د توپان تر درېدو او اوبو وچېدو وروسته د نوح (ع) بېړۍ د جودي غره پر سر كېناسته او هغه ټول څه، چې په دې بېړۍ كې ول، وژغورل شول.

د دغې بېړۍ چلونكى په خپله نوح (ع) و.

د نوح (ع) بېړۍ د نړۍ تر ټولو لومړنۍ جوړه شوې بېړۍ وه او د بېړۍ جوړښت د الوتونكو او د كب د سينې پنجرې ته ورته و.

انسانانو د بېړۍ د دغې نمونې له مخې ډېر لويې، وړې او اوبتلې بېړۍ، چې په هستوي انرژۍ سره ليردول كيرې، جوړې كړې، كه چېرې كب نه واى، آيا انسانانو به دا فكر كاوه، يوه داسې بېړۍ جوړه كړي، چې تر اوبو لاندي به ځي.

د اختراع او موندنې لپاره بايد د هغه شي يوه نمونه ترلاسه كړي او د هغه په رڼا كې د بل څه پر اختراع كولو بريالى شي. د نوح (ع) بېړۍ د پرونيو، ننيو او راتلونكو هرډول بېړيو نمونه او زيروونكې ده.

قرآن کریم مور ته نغوته (اشاره) کوي، چې داسې نور شيان هم په نړۍ کې کېدای شي او په دې سره مور خپرنې او موندنو ته هڅوي.



## د پرې شوي لاس بيا ورگنډل

عبدالمحيط يې يوه موټر ته واچاوه او روغتون ته يې ورساوه، د هغه پرې شوی لاس يې هم په يوه نيلوني کڅوړه کې له ځانه سره راوړی و او په بیره سره عمليات شو.

پوره لس نیم ساعته وروسته يې د هغه پرې شوی لاس بېرته پر خپل ځای وروگانډه. هغه ډاکټر، چې د عبدالمحيط لاس يې بېرته ورپيوند کړی و، وويل: د عبدالمحيط لاس به په (۶) شپږو مياشتو کې ښه شي او (۶) مياشتې وروسته به له لاس نه د پخوا په څېر گټه اخلي.

عبدالمحيط، چې په لومړي ځل په روغتون کې تر بې هوښۍ وروسته سترگې پرانيستلې، لومړی خپل لاس ته وکتل، ده چې خپل پرې شوی لاس پر خپل ځای وليد؛ ډېر خوښ شو او له ډېرې خوښۍ يې اوبنکې وبهډلې او وېې ويل: څومره ښکمرغه يم، چې خپل پرې شوی لاس مې په خپلو سترگو وليد، زه ډېر خوشحاله يم او له هغو ډاکټرانو څخه، چې زه يې له بې لاسۍ څخه ژغورلی يم؛ ډېره مننه کوم.

کله مې، چې دا خبر د ۱۹۸۱ زېږدي د نوامبر پر (۵) په ورځپاڼه کې ولوست، نو ماته ورسره د حضرت محمد (ص) يوه معجزه را ياده شوه. هغه معجزه نننيو خلکو ته د علمي حقيقتونو لپاره لار پرانيزي.

د بدر په غزا کې معاذ بن عمر نومي يوه ځوان، د اسلام پر ستر دښمن بريد وکړ، د ابوجهل د زوی اکرمه ورته پام شو او د خپل پلار د ژغورلو لپاره يې پر معاذ بن عمر بريد وکړ او د هغه مبارک لاس يې پرې کړ، معاذ له خپل پرې شوي لاس سره حضرت محمد (ص) ته ورغی او هغه مبارک د معاذ لاس را واخيست او بېرته يې ورته په خپل ځای کېښود، د مبارکې خولې نارې (لارې) يې پرې وموښلې او دعا يې ورته وکړه، د معاذ لاس روغ شو.

د حضرت محمد (ص) له زرگونو نورو معجزو څخه يوه معجزه دا وه، چې بې گنډلو يې د دې کار عمليات تر سره کړ.

د حضرت محمد (ص) دا معجزه؛ نورو پوهانو او ډاکټرانو ته يوه اشاره وه، د دې معجزې په څېر کار ترسره کول ناشوني دي، خو د دې معجزې پر بنسټ ورته کار سرته رسول شوني دي.

پرې شوې گوتې او لاسونه په عملياتو سره بېرته گنډل کېږي او سربښېږي. رسول الله (ص) د طب متخصصينو (څانگوالو) ته دا دريځه پرانيزي او يو پيغام ورکوي، چې زيار وباسئ او په طب کې دومره پرمختگ وکړئ، چې پرې شوی لاس بېرته وگنډئ او الله (ج)، چې کومې اسانتياوې او پوهه درکړې، له هغې گټه وکړئ او د نړۍ د وگړو د اسانتيا لپاره زيار وباسئ.

## مړي ژوندي کيږي

کله کله د تلویزون پر پرده ډاکټران راڅرگندېږي او له نورو خلکو څخه غواړي، چې خپلې سترگې نورو ته وښی، (زړه مو وښی)، (پښتورگي مو وښی). مور بیا له ځان سره فکر کوي، چې دا شیان څه په کار دي؟ هغوی وايي: د مړي زړه، سترگې او پښتورگي ساتو او بیا یې نورو ناروغانو ته لگوو، دا غږي بېرته په کار کولو پیل کوي.

ډېر ځلې داسې شوي، چې د مړي پښتورگي اېستل شوی او بیا یې د همدې ناروغی ناروغ ته ورگنایلی، چې هغه انسان ورسره په کلونو کلونو ژوند کړی دی.

که د نننۍ نړۍ د طب پرمختګ ته وګورو، نو وینو، چې د مصنوعي زړه جوړېدل هم شوني دي. وغواړو، که ونه غواړو، د دغو ټولو پرمختګونو په لیدو سره مو حضرت عیسی (ع) د ذهن په پرده راڅرگندېږي، هغه عیسی (ع)، چې مړي به یې ژوندي کول.

حضرت عیسی (ع) د یهودانو په منځ کې خپله پیغمبري اعلان کړه، د قرآن کریم په آل عمران سورت کې راغلي، چې زه د الله (ج) له لوري تاسې ته رالېږل شوی یم هغه د خپلې پیغمبرۍ د زبات (ثبوت) لپاره بېلابېلې معجزې ښکاره کولې، چې تر ټولو ستره معجزه یې د مړي ژوندي کول و، پردې سربېره یې د ځایي رانده بیا بیا کول او د خطرناکو هغو ناروغیو درملنه به یې کوله، چې په هغه وخت کې یې د درملنې شونتیا نه وه. خپل یو ملګری یې تر مړینې درې ورځې وروسته د الله (ج) په امر بیا را ژوندی کړ. د یوې بوږنۍ یوه ځوان زوی ته یې چې تر لمبولو او کفانه وروسته یې قبر ته روان کړی و، له خدای (ج) نه دعا وغوښته، چې خدای (ج) د هغه (عیسی ع) په دعا ژوندی کړ. یوه بله نجلۍ یې هم تر مړینې یوه ورځ وروسته بیا ژوندی کړه، دا بیا ژوندي شوي کسان یې کړنو (فعالیته) پاتې نه شول، بلکې د اولادونو خاوندان شول او ډېر کلونه یې ژوند هم وکړ، چې وروسته له څو کلونو یې یو ځل بیا له ژوند سره مخه ښه وکړه.

دا خو ټولو ته څرګنده ده، چې عیسی (ع) به دالله (ج) په فضل او کرم مړي ژوندي کول، کله له الله (ج) پرته بل هېڅوک نه شي کولای، چې انسان بیا ژوندی کړي.

يهودانو به د خپلې رخې له مخې له حضرت عيسى (ع) سره بحث کاوه او هغه به يې پېغمبر نه؛ بلکې يو جادوگر باله، په دغه معجزه کې، چې مړي يې بيا ژوندي کول، هم عيب لټاوه او ويل به يې دا مړي نه ژوندي کوي، بلکې بې هوښه شوي خلک دي، چې بېرته په هوښ راځي. يوه ورځ ډېر يهودان راټول شول او عيسى (ع) ته ورغلل، له هغه څخه يې داسې يو څه وغوښتل، چې هغه يې په کولو کې پاتې راشي، هغه مبارک ته يې وويل:

اې عيسى! سام د نوح زوی، چې سوونه کاله وړاندې مړ شوی؛ بيا را ژوندى کړه، که هغه دې را ژوندى کړ، نو پېغمبري به دې ومنو.

حضرت عيسى (ع) خپل رب ته په زاريو شو او پاک رب (ج) يې دعا ومنله، سام د نوح زوی را ژوندى شو او په خبرو يې پيل وکړ، وپې ويل: عيسى (ع) د خداى (ج) پېغمبر دى، پر هغه ايمان راوړئ، ځينو، چې دا هر څه وليدل ايمان يې راوړ او ځينو نورو بيا د رخې له کبله ايمان را نه ووړ او عيسى (ع) يې جادوگر وباله او ډول ډول توروته يې پرې ولگول.

د قرآن کریم تفسير هم، چې کله دا پېښه بيانوي، زمور مخې ته يو حقيقت په ډاگه کوي او همدارنگه د تخنيک پوهانو ته لار پرانيزي:

لکه، چې وايي:

هغه معجزې، چې الله (ج) عيسى (ع) ته ورکړې وې، تاسې هغو معجزو ته نژدې کېدای شئ، الله (ج) هغه ته د ځايي رانده د بيناکولو معجزه ورکړې وه، که مړي نه شئ ژوندي کولای، نو هغه ناروغان، چې د مرگ کومې ته نږدې دي، کولای شئ، چې د بل چا په غږو سره هغوى ته ژوند وروښئ، يانې کولای شئ، چې د يوه مړي زړه راواخلئ او بل ناروغ ته يې ولگوئ، ناروغ به خپل ژوند کړي، د هر درد درمل شته، يوازې زيار وباسئ او له الله (ج) څخه يې وغواړئ.

د حضرت عيسى (ع) په دې معجزه کې، چې مړي يې ژوندي کول، تلویزون ته هم اشاره شوې ده، آيا هغه وگړي، چې ډېر مخکې مړه شوي دي او له هغوى څخه، چې کوم فلمونه پاتې شوي، هغه نن په تلویزون کې نه وينو؟ آيا غږ او خبرې يې نه اورو؟ آيا پر لار تلل، کېناستل، خبرې کول او فکر کول يې نه ننداره کوو؟

د ننني پېر (دور) پوهانو د حضرت عيسى (ع) له معجزې څخه ډېره گټه اخيستي ده، د بدن دغږيو د پيوندولو پېښې يې رښتینې کړې او تر ډېر کوشن او هڅو وروسته يې مصنوعي زړه هم جوړ کړ. حضرت عيسى (ع) د هغو ناروغانو درملنه کوله، چې هغه مهال يې درملنه ناشونې وه او په اوسني پېر (دور) کې هم له هغه شان ناروغيو څخه، چې درملنه يې نه کېږي، څه موده مخکې د ډېرو ناروغيو درملنه ناشونې وه، خو اوس د ډېرو د درملنې شونتيا شته، خو اوس هم داسې ناروغی شته؛ لکه سرطان او اېډز، چې تر اوسه يې درملنې دي، خو کوشنونه او نويو

خپرونو ښې پایلې ښوولې دي، ، په همدې نژدې وختونو کې به د اېلېز او سرطان درمل هم جوړ شي، بېلګه یې په قرآن کریم کې ورکړ شوې ده، دا پروا نه کوي، چې مسلمان دی، که کافر، په هر دین او قانون، چې وي، خو، چې قرآن کریم لارښود وګرځوي او د هغه د لارښوونې په رڼا کې او د قرآن کریم په آیتونو کې چې ځینې اشارې شوي، خپرنه وکړي او زیار وباسي، بریالی کېږي. د قرآن کریم د الحجر سورت په پنځم آیت کې راغلي دي:

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ (۵)

ژباړه: هېڅ قوم نه له خپلې نېټې مخکې (تباہ) کېدای شي او نه وروسته (پاتې) کېدای شي. یانې اجل په ټاکل شوي مهال کې رامنځ ته کېږي، ښه نو آیا د زړه مصنوعي لېږدول او لګول د دې مبارک آیت پر خلاف نه دی؟ نه بلکې خپل بنده ته د مرګ وروستی شېبه د اجل په ډول لیکي، هغه انسان، چې د زړه له امله مړ کېږي او یا د مصنوعي زړه له امله څومره ژوند کوي، الله (ج) تر هماغه وخته پورې د هغه اجل او ژوند لیکلی وي.

## د ځمکې ګردوالی

قرآن کریم ، ځمکه د چرګې یا اوبن مارغه (شترمرغ) له هګۍ سره ورته ښوولې او پوهانو ته یې په دې اړه رڼا اچولې ده.

نصارا وو هغه وخت د ځمکې د هواری ادعا کوله او د هغوی پاپانو به هم دا ویل، چې په انجیل کې هم شته دي، په هغه وخت کې د دې ادعا کول، ځمکه ګرده ده او خرخي د هغه وخت خلاف و، (ګاليله) په همدې ویلو، چې ځمکه په خرخېدو ده سزا لیدلې وه. د اسلام عالمانو د ځمکې ګردوالی له دغه آیت شریف څخه راوبستلی ده:

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا (۳۰)

ژباړه: او وروسته تر هغه یې ځمکه وغوړوله.

په حقیقت کې د عربي ژبې (دحی) د منظمې شوې په مانا ده، په عربي کې د (دحی) کلمه د اوبن مارغه (شترمرغ) د هګۍ په مانا کیږي، په قرآن شریف کې هره کلمه ځان ته ډېرې ماناوې لري او همدا ډول د (دحی) کلمه د منظم شوي او د اوبن مارغه د هګۍ مانا هم ورکوي، په دغه صورت کې کولای شو ووايو، چې په قرآن کریم کې ځمکه د اوبن مارغه له هګۍ سره ورته ښوول شوې ده.

قرآن کریم ۱۴۰۰ کاله پخوا د ځمکې ګردوالی بیان کړی و.

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ (۹۷) أَوْ آمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ (۹۸)

ژباړه: آیا د دې کلیو خلک له دې بې غمه وو، چې د شپې په ویدو به زموږ عذاب ورته راشي؟ یا د دې کلیو خلک له دې بې غمه وو، چې په (رڼا) غرمه به زموږ عذاب ورته راشي په داسې حال کې چې دوی به لوبې کوي.

دا پورتنی آیت شریف د ځمکې پر ګردوالي دلالت کوي.

عالمانو له دغه آیت شریف نه په ګټنه ویلې دي: که چېرې ځمکه هواره وای، نو تل به یا ورځ وای او یا به شپه؛ نو د ځمکې ګردوالی لازم دی؛ ځکه چې یوه اړخ ته ورځ وي او بل ته شپه وي او یو پر بل پسې راځي.

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُحَّحَ اللَّهُ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ حَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ (٨٨)

ژباړه: او ته غرونه وینې، په خپل ځای به یې کلک ولاړ ګڼې، خو هغه به د ورېځې غونډې تېرېږي، د هغه الله (ج) جوړونه ده، چې هرڅه یې محکم کړي دي، یې شکه هماغه ښه خبردار دی، په هغو کارونو چې تاسې یې کوئ.

په داسې حال کې چې غرونه نه خوځېږي یا حرکت نه کوي، که چېرې داسې وي، نو دځمکې حرکت څرنگه ممکنېدای شي؟

باید ځمکه حرکت وکړي، چې غرونه هم ورسره په حرکت کې وي، نن ورځ پوهیږو، چې لمړین نظام هره ورځ د یو میلیون میل په چټکتیا سره د (ویګا) ستوري پر لور په حرکت کې دی، قرآن کریم د لمر حرکت په (یس) سورت کې بیان کړی دی.

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ (٣٨)

او لمر (بله ښه ده) چې په خپله ټاکلې لار چلېږي، دا د ډېر پوه برلاسي (خدای) ټاکلی نظام دی.

یانې لمر د الله (ج) په امر تل په حرکت کې وي، هغه هم د ورځې او شپې حرکت او ورسره له کلونو کلونو په حرکت کې وي او یوه دقیقه هم نه تمېږي او له خپل لوري بل لوري ته نه ځي.

## آیا قرآن کریم له اتوم خخه بحث کری؟

قرآن کریم په خپل یوه مبارک آیت کې تر ډېرې د کوچنۍ مادې (اتوم) په باب بحث کوي، اسلامي عالمانو تر ټولو کوچنۍ ذره (اتوم) (الجز لا يتجزا) نومولې ده.

په قرآن کریم کې هرې علمي موضوع ته اشاره شوې ده، مور باید هر آیت شریف ته خیر شو او د هغه پر مانا او تفسیر په ښه ډول ځان پوه کړو، ځکه، چې ځینې ماناوې پټې ساتل شوي، ځینې ډېرې لنډې توضیح شوي او ځینو ته خو یوازې اشاره شوې ده.

هر څه ته، چې تخنیک لار موندلې او یا لار پیدا کوي، قرآن پرې بحث کړی، خو پر هغو باندې پوهېدل لږه ځیرکتیا غواړي، آیا په قرآن کریم کې (اتوم) ته اشاره شوې ده؟

اسلامي پوهانو څېړنه وکړه او دغه مبارک آیت د هغوی پاملرنه ځانته رااړولې ده.

الله (ج) فرمایي:

تَسْبِيحٌ لِّهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَّا تُفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا (۴۴)

ژباړه: ده ته اسمانونه او واره ځمکه او هغه څوک چې په دوی کې دي تسبیح وايي او هېڅوک داسې نشته، چې د دغه الله (ج) تسبیح او ثنا ونه وايي، خو تاسې دهغوی په تسبیح نه پوهېږئ؛ بېشکه دغه الله (ج) (د سزا په ځنډولو کې) د ښه زغم خاوند او د (اجر او ثواب په ورکولو کې) لورونکی دی.

دغه مبارک آیت عالمان په فکر کې واچول، ویل کېږي، چې هر موجود ته په کتو سره په هغه کې یو ډول حرکت او یو ډول ژوند شته دی، که چېرې داسې نه وای، نو الله (ج) ته به یې څنگه عبادت کاوه؟ د الله (ج) تسبیح (عبادت) یو حرکت او د حرکت پایله یو ډول ژوندي اوسېدل دي، د اسلام ستر عالم شیخ فریدالدین عطار نېشاپوري پر دې مبارک آیت اتکا کړې او وایي: ((د کایناتو هره ذره په پرله پسې توګه په حرکت کې ده.))

او په يو بل آيت شريف کې الله (ج) فرمايي:

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (٦١)

ژباړه: او ته چې په هر حالت کې اوسې او له قرآنه چې هرڅه لولې او (اې خلکو!) تاسې چې هرڅه عمل کوئ، (په هر حال) موږ پر تاسو شاهد يو، کله چې تاسې په کې بوخت (لگيا) ياست او ستا له رب نه په ځمکه او نه په اسمان کې د يو بخري په اندازه (کوم شی) پېداى شي او نه به تردې هم لا ډېر کوچنی او يا ډېر لوی داسې کوم شی وي، چې په يو روښانه دفتر (لوح محفوظ) کې نه وي (ليکلی).

دغه مبارک آيت عالمان دې ته وهڅول، چې تر ټولو کوچنی او غټه ټوټه پيدا کړي، همدارنگه پيدا يې کړه او هغه يې (الجز لا يتجزا) ونوموله، يانې د دننې ورځې په اصطلاح (اتوم) بلل کېږي.

عالمانو په کایناتو کې څېړنې پيل کړې، په ډېر غټ ستوري کې هم حرکت موجود دی. کوم حرکتونه چې په اتوم کې وو هغه په ستورو کې هم ول.

د اتوم جوړښت يو خارق العاده کار او په يوه نظام کې دننه دی، په منځنۍ برخه کې يې د رابنکون ځواک (قوه) او د هغه په اړخونو يا شا او خوا کې يې د ورپځو په څېر الکترونونه روان دي.

په لنډه توگه ويلای شو، چې په هر شي کې يو ډول حرکت موجود دی، هر شی په خپله ژبه د الله (ج) ذکر کوي.

د هايدروجن اتوم يې تر څېړنې لاندې ونيو او پيدا يې کړل، چې الکترونونه په خپل چاپېريال کې د زرو کيلو مترو په چټکتيا سره چورلي.

ځمکه په يوه ساعت کې ۱۰۸ زره کيلو متره چټکتيا لري او د لمر نظام هم د (اويگا ستوري) په لوري په حرکت کې وي.

له اتوم څخه نېولې بيا تر غټو غټو ستورو پورې په حرکت کې دي او دغه ټول د الله (ج) تر ادارې لاندې دي، د هغه ذکر او عبادت کوي او د هغه له امره سرغړونه نه کوي.



## بيا څنگه ژوندي کيږو؟

پاک څښتن تعالیٰ په خپل کتاب قرآن کریم کې په تر مرگ وروسته ژوند خبرې کړي او مور يې په اړه خبر کړي يو. (بعث بعد الموت).

دې خبرې ته بايد په تعجب کې پاتې نه شو، ځکه چې ميليونونه نباتات د مني په رارسېدو سره له منځه ځي، وچيږي، خو بيا د پسرلي په رارسېدو سره بېرته راژوندي کيږي. ځينې حيوانات په ژمنيو خوبونو سره بې له خوراک او څښاکه ټول ژمی خوب کوي. له يوه انده دوی بېرته ژوندي کيږي او همدا لړۍ ادامه لري.

هغه خدای (ج)، چې په ميليونو نباتات په مني کې مړه کوي او په ژمي کې يې بېرته راژوندي کوي او همدا ډول ځينې حيوانات په ژمني خوب ویده کوي بيا يې بېرته راويښوي، هغه څښتن تعالیٰ ته دا هم ستونزمنه نه ده، چې انسان بيا ژوندي کړي.

لکه څنگه چې يې اوه ملگري (اصحاب كهف) تر درې سوه لمريز کاله پورې په يوه غار کې ویده کړي وو او بيا يې ژوندي کړل. د دې داستان ټوله کيسه په كهف سورت کې راغلې ده. د پخواني (افسوس) او اوسني (تارسوس) ښار يو ډېر ظالم او بت پاله پاچا و، چې نوم يې (دقيانوس) و، د عیسی (ع) دين يې منع کړی و او بت نمانځنه يې دود کړې وه؛ چا چې به د ده له امره غاړه غړوله، بېلابېلې ځورونې به يې ليدلې.

د پخواني (افسوس) او اوسني (تارسوس) اوه ځوانانو د پاچا پر ضد مقاومت پيل کړ، ظالم واکمن هغوی ونيول او ورته يې وويل که په دومره ورځو کې موله مخالفته لاس وانه خيست؛ نو وبه وژل شی.

په ځينو رواياتو کې راغلي دي، چې هغوی د پاچا له بنده وتښتېدل، له هغو سره يو سپی هم و، چې (کتمير) نومېده، دوی په يوه غار کې پټ شول.

د دقيانوس يو مينه وال له دوی خبر شو او خپل پاچا يې خبر کړ، دقيانوس، چې غار ته راغی؛ نو وېي ليدل، چې اوه ملگري ویده دي، هېڅ يې ورته ونه ويل، يوازې يې دا وويل، چې د غار خوله په تيزو وتړی او يوه بله خبره يې هم ورسره مله کړه، چې دا غار بايد د دوی قبر اوسي. کلونه کلونه تېر شول، هغه اوه ملگري راويښ شول او هر لوري ته به يې کتل، د غار خوله ايله شوې وه، تيرې لوېدلې وې او له يو او بل نه به يې پوښتل، چې څومره وخت به ویده شوي يو؟ يوه به ځواب ورکړ نیمه ورځ، بل به ډېر وخت ښوده او بل به ويل، چې خدای پوهيږي.

تري وو او ملگرو (ایملیحا) ته پیسې ورکړې، چې ښار ته لاړ شي او د خوراک لپاره څه شی راوړي، هغه ښار ته لاړ، هر شی به یې چې لیده، نو حیران به شو، هر شی بدل شوی و، کوڅې، کورونه، میدانونه او نور.. حتا د انسانانو کالي هم بدل ول.

له ځان سره یې وویل؛ لکه چې بل ښار ته راغلی يم، له یوه مخامخ را روان سړي، څخه یې پوښتنه وکړه. هغه ورته وویل نه همدا د افسوس ښار دی او تاسې کوم بل ښار ته نه یاست راغلي. یوې هټې (دوکان) ته ننوت، هټې وال هم حیران شو، چې دا د کوم وخت سکه درسره ده، چې اوسمهال له دوده لوېدلې او دا د درې سوو کلونو وړاندې خبره ده. هټې وال وپوښتل: دا څه شی ده؟ دا پیسې دې له کومه کړې؟ پرې چیغه یې کړه، چې کومه خزانه دې پیدا کړې؟ دولتي عسکرو ته یې خبر ورکړ، عسکرو ایملیحا له ځانه سره د وخت حاکم ته وروست. ایملیحا یو ځل بیا حیران شو، دقیانوس نه و، دا پاچا یې نه پېژانده او بل څوک و، له ځانه سره یې هم دا ویل، چې دا به څوک وي؟ پاچا وپوښتل؟

د دقیانوس د وخت پیسې دې له کومه کړې دي؟

هېڅ بله لاره یې نه درلوده او په خبرو یې خوله پرانیسته، ایملیحا له دقیانوس څخه د تښتېدو، په غار کې د اورده خوب او پټېدلو ټوله کیسه وکړه، پاچا په یوه شېبه کې پر ټولو شیانو پوه شو. او وې ویل: ډېر د شکر ځای دی، چې له الله (ج) څخه یې د هغه پاک پر ذات ټینگ باور او عقیده درلودل غوښتي و، هغه ذات، چې انسانان له هماغه جسم او روح سره بیا راژوندي کوي، الله (ج) راته ایملیحا راواستاوه، اې خلکو! ټول په ګډه سره هغه غار ته ورځو، چې د ایملیحا ملګري پکې دي، ټول پر خپلو آسونو سواره شول او د غار مخې ته ورغلل، پاچا غار ته ننوت او د ټول حالت په اړه یې ورته وویل، د هغوی دعاګانې یې واخیستلې، د هغوی غوښتنه یې ښار ته یووړه او یو ځل بیا هغوی په ارامه خوب ویده شول، چې بیا هېڅ چېرې هم راوینس نه شول، مړه شوي وو.

دا هغه غار دی، چې د تارسوس ښار په شا او خوا کې موقیعت لري او د اصحاب کھف یا د اوو ملګرو غار په نامه یادېږي، د دې اوو ملګرو قبرونه هم څنگ پر څنگ په همدې غار کې دي.

## انسانانو الوتل له چا زده کرل؟

پخوانیو انسانانو به الوتونکو ته په ډېره اریانتیا (حیرانتیا) سره کتل او د هغو په اړه به یې په ډېره ځیرتیا فکر کاوه او ویل به یې، کاشکې مور هم د هغوی په څېر الوتای شوای. ایتالوی رسام او عالم لیونارډو ډو ونسی (Leonardo da vinci) به د الوتونکو الوت ته په ډېره اریانتیا سره کتل او ډېری ورځې به د یوې غونډۍ پرسر کېناسته او د الوتونکو بېلابېل الوتونه به یې کتل، خپلې لاسته راغلې پایلې به یې د خپل یادښت په کتابچه کې ثبتولې. الوت یې زړه غوښته، له هر ډول تمرینونو څخه یې کار واخیست، چې والوځي، خو بریالی نه شو، خو لومړنی ترکی مسلمان (حضرفن احمد چلبی) د مراد په څلورم پېر (دوره) کې په الوتو بریالی شو، هغه په لومړي ځل د گوربت وزرې په خپلو اوږو کېښودې او له (گالاتا برج) نه یې ځان هوا ته خوشې کړ، چې په (اسکودار) کې یې له کوم زیانه رابښکته شو.

انسانانو ته همدا الهام له کومه راغلی دی؟

ښایي لومړی له الوتونکو څخه او بیا د سلېمان (ع) له الوتو څخه دا الهام د انسانانو ذهنیت ته راغلی وي.

قرآن کریم دا پېښه داسې بیانوي:

وَلَسَلِّمَانَ الرِّيحَ عَدُوَّهَا شَهْرٌ وَرَوَّاحَهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجَنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ  
يَأْذُنَ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ (۱۲)

ژباړه: او سلیمان ته مو باد تابع کړی و، چې د سهار مزل یې هم د یوې میاشتې و او د ماښام یې هم د یوې میاشتې او هغه ته مو د تانبې چینه (هم) بهولې وه او پېریانو کې ځینې داسې وو، چې د خپل رب په حکم یې د هغه په وړاندې کار کولو او له هغوی نه چې څوک زموږ له امره سر غړوي، موږ به د بل اور عذاب وروڅکو.

سلېمان (ع) به چې سبا ناری وکړ؛ نو د هوا (باد او شمال) پر وزرو چې د ده تر امر لاندې و، سپرېده او د غرمې ډوډۍ به یې د (استخر) په ښار کې خوړله، چې هغه ځای ته تگ یوه میاشت وخت غواړي. او بیا به پر باد سپرېده او د شپې ډوډۍ به یې د (کابل) په ښار کې (چې یوه میاشت مزل و) خوړه.

داسې مه وايئ، چې آیا باد انسان ليردوی شي؟ په ځينو تلویزونونو کې گورو چې وايي پلاني توپان د اروپا پلانی برخه ويچاره کړه، باد نه يوازې انسانان الوځوي، بلکې ډېر نور شيان هم له خپلې مخې لرې کوي او الوځوي يې، هغه باد، چې د الله (ج) له لوري ورته امر شوی، نو هغه ته د يوه انسان ليردول څه شی دي؟

سلېمان (ع) به پر باد سپرېده او الوته به، هغه په حقيقت کې انسانانو ته د الوتلو لاره وربښوله، له دغې موضوع څخه په الهام سره نورو انسانانو هم وکړای شول، چې د بېلابېلو الوتکو په جوړولو لاس پورې کړي.

دا په خپله يوه معجزه وه او لکه څنگه چې تاسې پوهيږئ، معجزه يو فوق العاده حالت دی او يوازې د الله (ج) له لوري خپلو پيغمبرانو ته ورکول کېږي. له يوه پلوه الوتونکو او له بله پلوه په قرآن کریم کې د سلېمان (ع) د معجزې ذکر، چې پر باد به سپرېده او سياحت به يې کاوه، نورو انسانانو ته د الوتلو لار پرانيستلې ده.

لکه څنگه چې غواړي دا په ډاگه کړي:

اې! انسانانو تنبلي پرېږدئ او زيار وباسئ، هغومره زحمت وباسئ، چې يوه ورځ الوتنه وکړئ. الوتونکي تاسې ته بېلگې دي او د حضرت سلېمان (ع) معجزه درته لاسوند (دليل) دی، سلېمان ته مو الوت ورکړ؛ نو تاسې هم هغه ته په پام سره له پنځ (طبيعت) نه گټنه وکړئ.

لږ فکر وکړئ، که دا معجزه په قرآن کریم کې نه بيانېدای او په پنځ کې هم الوتونکی شی نه وای، آیا انسانانو به د الوتلو فکر هم کړی وای؟

د الوتونکو تر ليدلو او لوستلو وروسته عالمانو سامان الات جوړ کړل او زيار يې وايست، چې الوتونکو ته ورته شی جوړ کړي او د هغه په منځ کې يې موتور کېښود، نو څنگه چې دوی خپله هم پيدا کړل شوي وو او ساه يې نه شوه ورکوی؛ نو موتور يې جوړ کړ، ماشين يې جوړ کړ، په الوتکه کې يې ولگول، وزرې يې ورته جوړې کړې او ډېرې ازموينې يې تر سره کړې، چې پایله يې مثبتې او گټوره راووتله.

د وخت په تېرېدو سره انسانانو ډېر کوشنې وکړ او دغې برخې ته يې پراختيا ورکړه.

د هرشي پيل او پای په قرآن کریم کې راغلی دی، د هر علم پيل او پای هم په قرآن کریم کې دی، که د قرآن کریم په رڼا کې ژوند وکړو، څه شی، چې په هغه کې دي، هغه د ژوند موخه وگرځوو او عمل پرې وکړو، نو د لويو لويو موندنو او نوبتونو خاوندان به شو، بايد دا هېر نه کړو، چې لومړنی انسان چې په هوا کې يې الوت کړی؛ هغه مسلمان دی، حضرتن احمد چلبي، يې له شکه چې ده به د حضرت سلېمان (ع) معجزه په قرآن کریم کې لوستې وي او بيا يې پر خپل الوت فکر کړی دی.

ټولې مسلې په قرآن کریم کې شته دي، خو یوازې زموږ دقت او څیړنه غواړي، چې باید تلاوت یې کړو او عمل پرې وکړو.

## اتوم بم ته د قرآن کریم اشاره

سدومیان یو بې اخلاقه او بې تربیې ملت و، تر هغه وخته، چې کومې نادودې او غلط کارونه چا نه وو کړي؛ هغه سدومیانو ترسره کړل، غلا، لوټل، وژنه او هر ډول ناوړه کار به دوی کاوه او د دوی ورځني کارونه همدا ول. په هغه وخت کې داسې بېلارې خلک وو، چې له خپلو لویو او خویندو سره به یې ودونه کول، دا ډول کارونه به یې په ډېر ویاړ سره کول او نورو ته به یې په ویلو خوښېدل.

الله (ج) هغوی ته لوط (ع) د پیغمبر په توګه ورواستاوه، لوط (ع) خلک راټول کړل او هغوی یې له خپلو بدو کړنو څخه وډارول، چې د دغو چارو پای ښه نه ده او د عذابونو یې هم ورته وویل.

خو دهغوی پر ذهنونو یې هېڅ ډول اغېزه ونه کړه او لا نور به هم په غوسه کېدل. یوه ورځ ټول سره راغونډ شول، د لوط (ع) او د هغه د نورو پیروانو په اړه یې پرېکړه وکړه، چې دوی باید له خپلې خاورې وباسو، ځکه چې دهغوی شتون به سدومیان نارامه کړي او لوط (ع) ته یې دا هم وویل: که ته په خپلو خبرو کې رښتینی یې؛ نو خپل خدای ته ووايه، چې پر مور باندې خپل عذاب راوولي، بیا به هغه وخت ګورو.

هغوی اصلاح نه شول او لوط (ع) هم مجبور شو، چې خپل لاسونه پورته کړي او دعا یې وکړه: اې ربه! ما او هغه کسان، چې زما پیروان دي، د دغو کسانو له شره وژغوره.

الله (ج) د لوط (ع) دعا قبوله کړله او د سدومیانو د نشتولو لپاره یې درې ملایکې راوستولې، ملایکې د دريو ځوانانو په څېر د لوط (ع) قوم ته راغلې او سدومیانو له هغو درو ځوانانو (درو ملایکو) سره دناوړه چلند په سوچ کې شول، چې په دغه شوم حرکت سره یې ځانته لا د عذاب سختي ډېره کړه. د قرآن کریم د ارشاداتو په رڼا کې درې ملایکې لومړی لوط (ع) ته ورغلې او هغه ته یې دژغورنې لار وروښووله.

قَالُوا يَا لُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرَبْ أَهْلَكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَكُ إِهً مُّصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ (٨١)

ژباړه: ویلې اې لوطه! مور ستا د رب استازي یو، دوی هېڅ ضرر نه شي در رسولی؛ نو د شپې په یوه برخه کې خپله کورنۍ روانه کړه او هېڅوک دې له تاسې بېرته نه راګوري، پرته له مېرمنې دې، یقیناً هغې ته هغه (عذاب) رسېدونکی دی، چې هغوی ته ور رسېږي، بې شکه د هغوی نېټه سهار ده، آیا سهار نژدې نه دی.

او همدارنگه د الحجر سورت په (۶۵) آیت کې فرمایلي:

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ (۶۵)

ژباړه: نو د شپې په یوه برخه کې خپله کورنۍ وباسه، ته یې شاته ورپسې ځه، ستاسې یو دې هم بېرته نه راځوري او چپرته چې درته حکم کيږي هغه لور ته درومئ. دا پېښه د گناهگارانو او ظالمانو د ورکاوي او د مومنانو د خلاصون لامل شوه. دا آیت شریف د دې څرگندوی دی، چې مسلمانان څنگه وژغورل شول او په دې آیت شریف کې پردې سربېره، ننني پېر ته هم نغوته شوې ده، چې وایي: ((له تاسې څخه دې هېڅوک بېرته (خپل شاته) نه ځوري)). د عذاب له ژغورلو څخه لومړی غواړي، له هغه ځایه بهر لاړ شي؛ لکه څنگه چې څرگنده ده، چې د اټوم بم له تاثیراتو څخه یو هم وړانگشیندنه (تشعشع) ده. د وړانگشیندنې (تشعشع) پر وړاندې د یو شي خنډ گرځېدل، ډېر خطرناک دي. غواړم دلته، د هغه موضوع په اړه مو، چې توضیح کوله، یو څه ووايم: هغه عذاب کېدای شي، د اټوم بم له زیان سره ورته وي، غواړم ووايم، چې اټوم بم ته قرآن کریم هم نغوته کړې ده. په قرآن کریم کې هرڅه او هر علم ته اشاره شوې؛ نو څنگه کېدای شي، چې اټوم بم ته اشاره نه وي شوي؟

## د اوسپنې ويلي کول مو له چا زده کړل؟

داوود (ع) د اوسپنې د ويلي کولو معجزه لرله او الله (ج) د داوود (ع) دا معجزه نورو وگړو ته بېلگه گرځولې ده.

که پخوا وختونو ته څير شو اوسپنه، مس، پطرو او نور توکي د ځمکې لاندې موجود وو؛ خو انسانانو يې د کارونې وړتيا نه لرله.

الله (ج) خپل پيغمبران د نورو بندگانو د لارښوونې لپاره را استولي دي، چې د خپلو معجزو په رڼا کې نورو ته لارښوونه وکړي او وگړي هم همدا معجزې ځانته بېلگې وگرځوي او په اړه يې فکر وکړي، لکه، چې نوح (ع) بېړۍ جوړول، ادریس (ع) کالي جوړول، آدم (ع) د ټولو شيانو نومونه اېښودل، سلېمان (ع) ته يې له مس څخه د گټې اخيستلو ډولونه ور وښودل. په قرآن کریم کې راغلي دي، چې سلېمان (ع) ته د ذوب شويو مسو سيند ورکړل شوی دی، اوس په زرگونو کلونو وروسته فکر کوو، اوسپنه وه، مس و؛ خو ويلي کول او بڼه ورکول يې نه وو زده، له دې امله يې د سفالي لوبو څخه گټه اخيستله.

هغه وخت داوود (ع) راځي په خپلو مبارکو لاسونو کې يې اوسپنه د اوږو په څېر کړه او يوه بله بڼه يې ورکړه، په اصل کې د داود (ع) په وسيله د اوسپنې ويلي کول يوه معجزه وه؛ خو نورو خلکو ته يوه نمونه هم وه، داوود (ع) يو عادل واکمن و او خپل عملونه به يې داسې تر څارنې لاندې نيول، چې کله کله به يې خپله څېره هم بدلوله او د خلکو په منځ کې به يې تگ راتگ کاوه، د هغوی خبرې به يې اورېدلې، څوک به چې د ده له ادارې څخه ناخوښ ول، له هغوی څخه به يې ځان خبراوه او هغوی ته به يې قناعت ورکاوه.

يوه ورځ له يو تن سره مخ شو، چې په اصل کې دا يوه ملايکه وه او د الله (ج) په امر د انسانانو په لباس کې راغلې وه؛ خو الله (ج) داوود (ع) ته د دې په اړه هېڅ نه و ويلي، داوود (ع) په ملايکې باندې د يو ښاري گومان وکړ او له هغه څخه يې وپوښتل:

داوود څنگه انسان دی؟

ملايکې ځواب ورکړ: ښه انسان دی؛ خو يو خراب عادت هم لري.

داوود (ع) په اندېښنه کې شو او وپې پوښتل:

هغه کوم عادت دی؟

ملايکې ځواب ورکړ:

د خپلو اولادونو او کورنۍ لگښت د دولت له خزائې څخه اخلي، د دې پر ځای يې که چېرې ځان ته او يا هغوی ته يو کسب ور زده کړی وای، دا به يې ډېر لوی کار کړی وای.



داوود (ع) چې څنگه کور ته راوړسېد، خپل لاسونه يې دعا ته لپه کړل او له الله (ج) څخه يې د حلالې روزۍ گټولو غوښتنه وکړه او وپې ويل:

ای لویه خدایه! له ماسره مرسته وکړه.

الله (ج) خپل رسول ته پښگري (اهنگري) وروښووله او هغه ته يې يوه معجزه ورکړه، چې بې له کومې وسيلې په خپلو لاسونو اوسپنه نرمه کړي.

بالاخره داوود (ع) به اوسپنه نرموله او هغې ته به يې بله بڼه ورکوله او خرڅوله به يې او له همدې لارې به يې د خپلې کورنۍ اړتياوې پوره کولې.

له مسو څخه د گټې اخيستلو ډول سلېمان (ع) ته ورښوول شوی و او دا ټول شيان په قرآن کریم کې راغلي دي، له دې څخه اصلي موخه يوازې د نورو انسانانو لارښوونه کول وو او دوی ته يې دا ښوول، چې که دوی وکولای شي په دې برخه کې، نور نوي وسايل جوړ کړي او په تخنيک کې ورڅخه گټه واخلي.

اوس بايد موږ د اوسپنې او مسو د ذوب او ويلې کولو په قدر او ارزښت پوه شو، که چېرې دا نه وی شواى؛ نو ننني انسانان به اوسني پرمختللي تمدن ته نه وو رسېدلي. ننني صنايع به نه وای؛ ځکه چې په ډېرو سامانونو کې اوسپنه او مس کارېدلي دي او کارېږي.

دغو عالمانو هم د داود (ع) د دغې معجزې په رڼا کې موندنې کړي، له مسو او اوسپنې څخه يې بېلابېل شيان جوړ کړي دي، هغه وسايل، چې اصل يې فلز دی، په حرکت يې راوستل، وايي لوڅول او په لويو- لويو دريابونو کې يې هم په حرکت راوستل.

ننني تخنيک د الله (ج) د هغو بېلگو په پايله کې منځ ته راغلی دی، چې موږ ته يې د خپلو پيغمبرانو له لارې ښوولي دي او خام توکي يې په پنځ (طبيعت) کې پيدا کړي دي؛ يانې زېرمې يې په پنځ کې ځای پرځای کړي دي، که موږ لږ فکر وکړو، کېدای شي له ننني پرمختگ څخه نور هم پرمخ لاړ شو.

## قرآن کریم سپورمی ته پرتگ گډېدلی

پر ۱۹۶۹ زېږدي کال کې امریکایان د انسانانو په لاس جوړو شویو توکو په وسیله فضا ته لاړل، ښې پایلې یې لاس ته راوړې؛ خو ډېرو انسانانو باور نه کاوه، چې څنگه انسان کولای شي، سپورمی ته لاړ شي؟ آیا دا کېدای شي؟  
دې خبرو به ډېر وخت ضایع کاوه، هر چا به ویل، چې سپورمی نور دی او انسان سوځوي او په خپلو خبرو به یې ټینګار هم کاوه.

په هغه وخت کې مې له یو تن سره پېژندګلوي وشوه، خبرې مو ورو - ورو تر سپورمیه، چې امریکایان ورته ختلي ول ورسېدلې، هغه وویل، چې زه پردې خبره هېڅ باور نه کوم، ما ورته وویل، چې زه یې په ټوله مانا منم او باور هم ورباندې کوم، د الله (ج) کتاب ۱۴۰۰ کاله وړاندې دې خبرې ته اشاره کړې ده، د دین یو لوی عالم په خپل تفسیر کې دا خبره داسې څرګندوي.

نوموړی په دې خبرې نور هم حیران شو، هغه له یوې عالي لېسې نه فارغ شوی و؛ خو دا یې ویل، دا مې لومړی ځل دی، چې داسې خبرې اورم او خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ:  
NASA<sup>6</sup> ته مې ټېلېګرام واستوه او هغوی ته مې مبارکي ورکړه، په ټېلېګرام کې مې د هغوی بریالیتوبونه ولیکل.

! آیا دومره ډاډه یاست؟

! هو ډاډه یم، قرآن کریم هرڅه روښانه کړي دي.

! په کوم تفسیر شریف کې ورسره مخ شوی یې.

! له خپل کتابتون څخه مې یو کتاب راواخیست، یوه پاڼه مې پرانیستله او پر لوستلو مې

پیل وکړ. لیکلي وو:

((تر لمر او سپورمی پورې دې پرمختګ وکړ (سپورمی ته لاړې). لمر کې دې پښه کېښوده.

وګوره سپورمی په خپله تیاره ده (خپله رڼا له لمر نه اخلي) نه رڼا لري او نه ژوند)

(Sozler / ۳۵۴)<sup>7</sup>

---

<sup>6</sup> NASA (National Aeronautics and space Administration) د فضا او فضاوردی ملي اداره،

چې په ۱۹۵۸ زېږدي کال کې د امریکا په متحده ایالاتو کې یې بنسټ کېښودل شو او اوس هم د امریکا په واشنگټن ډي سي کې پرته ده، د ولسمشر تر ځانګړې څارنې لاندې کارونه ترسره کوي او همدارنګه د بودجې خوندي ساتل یې هم د ولسمشر له خوا ټاکل کېږي.

<sup>7</sup> - د (Sozler) کتاب لیکوال استاد بديع الزمان نورسي دی، چې پر ۱۸۷۳ زېږدي کال په ترکیه کې

زېږېدلی او پر کال ۱۹۶۰ زېږدي کې مړ شوی دی.

بيا مې هغه ته مخ وروگرځاوه او ورته مې وويل:

ستاسې پاملرنه وروستی جملې ته را اړوم، ويل شوي، چې (سپورمې ژوند او نور نه لري). دا تفسير څلوېښت کاله دمخه ليکل شوی دی، دې ته څه وايي؟

څه به يې ويلي وای؟ حيران شواى و او داسې يې ويل، چې په خپل لاس کې څومره يوه درنه او له ارزښته ډکه خزانه لرو؛ خو له بده مرغه چې ور څخه ناخبره پاتې يو، څوک پوهيږي، چې په قرآن کریم کې څومره نور پټ رازونه شته دي؟ خو کومې دي هغه سترگې چې ويې ويني او هغه عقل، چې درک يې کړي، د دې شيانو لرل اړين او لازمي دي؛ ترڅو د قرآن کریم له پټو رازونو څخه ځان خبر کړو. ډېر د شکر ځای دی، چې دې شيانو ته پخوانيو پوهانو او عالمانو نغوته کړې او ورباندې پوه شوي دي، کله نو تر اوسه به مور نالوستي او بې خبره پاتې وو او د هغوى برکت دی، چې اوس ورنه څه شی زده کوو.

څو ورځې وروسته له دې چې (امريکايان سپورمې ته تللي ول) داسې مو واورېدل؛ لکه څنگه چې په تفسير شريف کې ليکل شوي و، کټ مټ هماغسې؛ يانې هلته نه ژوند (حيات) و، نه نور او نه هم سوځېده.

لومړنى فضانورد، چې په سپورمې کې يې پل ايښى دی (نيل ارمسټرانگ) و، خپل لاسونه يې پورته کړل او د الله (ج) ډېر شکر يې وکړ، هغه پوهېده، چې انسانان په پنځ (طبيعت) کې د الهي جوړو شويو قوانينو په واسطه دلته رسېدلى شي.

نو اوس مور مسلمانان بايد زيار وباسو، درس ووايو، قرآن کریم په بشپړه توگه درک کړو او په راتلونکې کې له نورو ډېرو علمي پرمختگونو او نوښتونو سره غاړه غړۍ شو او له دې پوښتنې سره مخ نه شو، چې ولې مسلمانان په لومړي ځل سپورمې ته ونه ختل؟ په داسې حال کې چې دا موضوع لا دمخه په قرآن کریم کې بيان شوې ده.

د کتاب په پيل کې مو هم وويل، چې الله (ج) د ټولو انسانانو خالق او خداى دی، (رب العلمين) دی، خپلو بنده گانو ته يې امر کړى، چې زيار وباسئ، درس ولولئ، څېړنې وکړئ او خداى (ج) خپلو زيار کښو بندگانو ته هر ورو ثواب او پايله ورکوي.

حضرت محمد (ص) هم په خپلو ډېرو حديثونو کې خپل امتيان درس ويلو، زيار ايستلو او څېړنې کولو ته هڅولي دي، که مسلمانان هم يو؛ خو بې له زيار او کوښښ څخه نشو کولای، چې بريالي او گټونکي شو؛ ځکه چې تبلي او لټي خپله د الله (ج) له امر څخه سرغړونه ده.

بې ځايه به نه وي، چې ووايو، الله (ج) تل هغه چا ته برياليتوب ور په برخه کوي، چې زيار باسي او بې له زياره برياليتوب ته څوک نه شي رسېدلاى.

په قرآن کریم کې د هر علم په اړه پوره بحث شوی؛ خو باید له ځانه وپوښتو، چې آیا مور دا علمونه زده کړي دي او یا مو د دغو علمونو په اړه څېړنې کړي دي؟ ستونزه همدلته ده، که مور دا علمونه زده کړو؛ نو ټولې ستونزې به حل شي.

## د ابابیل له آلتونکود نیوترون تر بمه

ابرهه خپلو سرتېرو ته پر کعبه شریفه د برید کولو امر کړی و؛ خو هغه فیل (محمود) چې ابرهه ورباندې سپور و، په ځمکه کې ننوت او قدم یې نه شو وهلاى.

ابرهه د یمن والي عیسوي مذهبه و، کعبې شریفې ته یې د ډلو ډلو انسانانو تگ ولید، د مخنیوي لپاره یې یوه کلیسا، چې دروازې یې له سرو زرو، سپینو زرو او یاقوتو څخه جوړې شوې وې - جوړه کړه.

ده به فکر کاوه، چې دا کلیسا له کعبې شریفې نه غوره او ښه ده او ټول خلک به دلته راشي؛ خو څنگه یې چې هیله لرله هسې ونه شول، هېڅوک رانغلل، له دې امله یې د کعبې شریفې د سوځولو امر ورکړ، په دې وخت کې یې د حبشي سلطنت تر ټولو ځواکمن او قوي فیل (محمود) راوغوښت.

تیارې یې ونيوله، د کعبې شریفې په لوري وڅوځېدل او د یوې ورځې په لړ کې د کعبې شریفې شا او خوا ځای پر ځای شول.

په دغو ورځو کې د حضرت محمد (ص) د نیکه (عبدالمطلب)، چې د قریشو د قبیلې مشر هم و، دوه سوه اوښان چور شول.

د حضرت محمد (ص) تره عبدالمطلب د خپلو اوښانو د بېرته غوښتلو لپاره ابرهه ته ورغی او خپله غوښتنه یې ورته بیان کړه، ابرهه ډېر حیران شوی و او عبدالمطلب ته یې وویل: زه ستاسې د پلرونو او نیکونو د ځای (کعبې) وړانولو ته راغلی یم او ته دې خپلې غوښتنې ته وگوره، د کعبې په اړه هېڅ فکر نه کوې او خپل اوښان غواړې. عبدالمطلب ورته داسې ځواب ورکړ:

زه یوازې د خپلو اوښانو څښتن یم او کعبه هم څښتن لري او هغه به یې خپله ساتنه وکړي. ابرهه د دې خبرې له اورېدو وروسته په ملنډو وویل: اوس هېڅوک نشته، چې کعبه له مانه وساتي.

بله ورځ یې خپلو سرتېرو ته پر کعبې شریفې د برید کولو امر ورکړ؛ خو هغه فیل (محمود) چې ابرهه ورباندې سپور و، په ځمکه کې ننوت او قدم یې نه شو وهلاى، هرڅه یې چې وکړل هغه یې له ځمکې ونه شو ایستلای، کله به چې د فیل مخه د شام خواته کېدله، په ډېرې چټکۍ سره به یې تگ کاوه؛ خو چې کله به یې د فیل مخه د کعبې شریفې خواته کړله، له خپله ځایه به نه شو ښورېدلای او هېڅ حرکت به یې نه شو کولای. د سیند له خوا نه د الوتونکو یو لښکر تر سترگو شو، چې د هغو په گوتو؛ یانې پنځو او مېنو کو کې د نخود په اندازه وړې وړې تیرې

ليدل کېدې<sup>8</sup>. د ابرهه پر سرتېرو يې د تيرو غورځول پيل کړل، په هر ځای به چې تيره لوېدلې هغه ځای به يې سوری کاوه.

ها او هو پيل شوه او د ابرهه سرتېرو به يوې او بلې خواته تېښته کوله او يو او بل به يې تر پښو لاندې کول، ابرهه هم ونه ژغورل شو، ټول ځان يې سوری - سوری شوی و. د الله (ج) په امر باران په ډېرې تيزۍ سره ورېدل پيل کړل او د ابرهه د لښکرو پاتې شوي کسان يې هم له ځانه سره يوړل.

قرآن کریم دا پېښه د فيل به سورت کې داسې بيان کړې ده:

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ (۱) أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّيلٍ (۲)  
وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ (۳) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ (۴) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ  
مَّا كُوِّلَ (۵)

ژباړه: ودې نه ليدل، چې ستا رب د فيل (هاتي) له خاوندانو سره څه وکړل؟ آیا د هغو پلان يې ورشنه نه کړ؟ او (چې) سېل سېل مرغان يې پرې راوستل، هغوی به يې د پخې شوې خټې په کاڼو وويشتل، اخر يې خوړل شوو وښو غوندې کړل.

قرآن کریم د فيل په سورت کې له هغو تيرو څخه يادونه کوي، چې د ابابېلو (مرغانو) له خوا به د ابرهه پر لښکرو غورځېدلې، آیا دا تيرې د نيوترون له بڼې سره ورته والی نه لري؟ لکه څنگه چې د نيوترون بڼې استوگنځي نه خرابوي او يوازې په انسانانو تاثير کوي، همدغسې هغه تيرې، چې الوتونکو به غورځولې، کعبې شريفې ته يې هېڅ زیان ونه رساوه او يوازې يې د ابرهه لښکر له منځه يووړ. داسې نه ده، چې هغه تيرې د نيوترون بڼې ونه ول؛ خو د نيوترون بڼې ته يې يوه اشاره ده؛ يانې د نيوترون د بڼې د جوړېدا ډول يې ښوولی. اوسنیو انسانانو له ډېرو زيارونو او کړاونو ځانگړو وروسته د نيوترون بڼې کشف کړ.

د نيوترون د بڼې زیان يوه بېله موضوع ده، زموږ دين د هغو څيزونو له گټې اخيستلو څخه هر وخت مخنيوی کړی، چې انسانانو ته زیان رسوونکی وي؛ خو د هر هغه شي په گټې اخيستلو يې امر کړی، چې نورو انسانانو ته گټور وي.

<sup>8</sup>- هر الوتونکي درې وړې تيرې درلودې، چې يوه يې په مښوکه او دوه نورې يې په پنجو کې وي.

## هغه اور چې ونه سوځېده

نمرود د يوه غټ اور د جوړېدو امر ورکړ، ميدان يې د خسو او لرگيو د غونډيو په څېر جوړ کړ او يوه ورځ يې لرگيو او خسو ته اور ورکړ، د اور شغلې او سپرغې به تر ډېرې لوړې تللې او ابراهيم (ع) يې د اور دننه وروغوړخاوه.

آيا يخچال پېژنئ؟ له برېښنا سره کار کوي، هر شى يې، چې دننه کېښوول شي يخ او ساړه يې ساتي او د شيانو په تازه پاتې کېدو کې مرسته کوي. آيا هغه جامې پېژنئ، چې د اور ضد دي؟ له دغو جامو څخه د اطفایې کسان ګټه اخلي، دهغو نوم (اميانټ) دى او له يوې نه سوځېدونکې مادې څخه جوړېږي. د اطفایې کسان هغه اغوندي او په ډېرې اسانۍ سره د اور ځای ته ورننوځي، کله چې په اور کې د قدم وهلو خبره رامنځ ته کېږي؛ نو د ابراهيم (ع) کيسه را په يادېږي. دا کيسه په قرآن کریم کې داسې راغلې ده: د بابل خلکو د ستورو او بُتانو عبادت کاوه، د هغه ځای د ټولواک نوم نمرود و او هغه يو شتمن او عياش انسان و. نعوذ بالله خپل ځانته به يې خدای وايه.

کوم فقيران او مسکينان به، چې هغه ته راتلل؛ نو له هغوى څخه به يې پوښتنه کوله، چې ستاسې خدای څوک دى؟ چا به چې ورته ويل، ته مې خدای يې، هغه ته به يې خوراکي توکي ورکول او چا به، چې ورته وويل، زما خدای پاک الله (ج) دى، هغه به يې ځوراوه، واهه او زيان به يې ورساوه.

الله (ج) ابراهيم (ع) دوى ته د پيغمبر په توګه راواستوه، يوه ورځ ابراهيم (ع) بُتخانې ته ورننوت او ټول بُتان يې د تبر په وسيله مات کړل او تبر يې تر ټولو غټ بُت په غاړه کې ځوړند کړ. خلکو پوښتل، چې دا بُتان چا مات کړي دي؟

ابراهيم (ع) تر ټولو غټ بُت ته اشاره وکړه او وېي ويل: وګورئ هغه مات کړي دي او تر اوسه يې تبر په غاړه کې پروت دى. د بت عبادت کوونکو به ويل: هغه خپله پيدا کړل شوى دى. ابراهيم (ع) ورته وويل: که داسې وي؛ نو ولې د هغه بُت عبادت کوئ، چې هېڅ يې هم پر وس نه دي پوره او آن خپله ساتنه هم نه شي کولای. ټول خلک غلي شول او نمرود يې له دې موضوع نه خبر کړ. نمرود ابراهيم (ع) زندان ته واچوه او د هغه د وژلو اراده يې وکړ.

نمروود د لوی اور د تیارولو امر ورکړ، میدان یې د خسو او لرگیو د غونډیو په څېر جوړ کړ؛ یانې له لرگیو او خسو څخه یې ډک کړ او یوه ورځ یې لرگیو او خسو ته اور ورکړ، د اور شغلې او سپرغې به تر آسمانه پورې تللې او ابراهیم (ع) یې د ټال په وسیله د اور منځ ته وروغوړځاوه.

خو الله (ج) هر شی لیده او په هر شي پوهېده، پرې یې نه ښوول، چې خپل محبوب پیغمبر یې مغلوب شي او اور ته یې داسې امر وکړ: (۶۸) قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ (۶۹)

ژباړه: مور وویل: ای اوره! پر ابراهیم سوړ او سلامت شه.

لیدونکو به په ډېر حیرانتیا سره اور ته کتل؛ ځکه چې د اور دننه به ابراهیم (ع) خندل، لکه څنگه چې اور ته امر شوی و، اور نه سوځېده، ځینو لیدونکو د دې معجزې پر لیدلو سره له نمروود نه مخ واړوه او پر الله (ج) یې ایمان راوړ.

عالمانو له دې معجزې، چې په قرآن کریم کې ذکر شوې ده، ډېر شیان زده کړل؛ معجزه یې ځکه ترسره کولای نه شوه، چې پیغمبران نه دي؛ بلکې آیا د اور ضد جامې نه شي جوړولی؟ آیا اور په یوې داسې سپړدونکي یا یخوونکي وسیلې نه شي بدلوی؟ چې په هغه لاره کې قرآن کریم اشاره هم کړې ده، وروسته له ډېرو کلونو زیار څخه یې سمه او ګټوره پایله لاسته راوړه. څنگه؟

که څیر شو؛ نو الله (ج) اور ته (یخ او سلامت اوسه) ویلي دي؛ ځکه چې اور نه یوازې په خپلې ګرمۍ سره سوځي؛ بلکې په سوړوالي یا یخوالي هم سوځي.

په ژمي کې، چې واښه یخ وهي، مور له ځانه سره وایو، چې بوتې یا واښه سوځېدلي دي، په اصل کې واښه یا بوتې همداسې وي؛ لکه چې د اور په وسیله سوځول شوې وي، هغه اور، چې په خپل سوړوالي یا یخوالي سوځي، خپل شا و خوا ته ګرمي شیندي یا حرارت نه خپروي؟ او د دې پریکس کېږي، چې د خپلې شا او خوا ګرمي راغونډوي او د خپل شا وخوا نور شیان یخوي او یا ورنه یخ جوړوي.

آیا تاسې ته یخچال نه دریاږي؟ آیا پوهیږئ، هغه برېښنا، چې د یخچال موتور په کارېدلو راولي، هغه یو ډول اور دی، که انسان ورسره اړیکه ونیسي سوځوي یې؛ خو دا اور د یخچال دننه اوبه په یخ بدلوي؛ یانې اور د یخچال دننه سوړ یا یخ دی. له بله پلوه د څښاک او خوراک شیان ساړه؛ یانې ښه ساتي.

په یخچال کې د برېښنا اور د سوځېدلو په حالت کې دی، په دغه ایت شریف کې یخچال ته هم اشاره شوې ده.



لکه څنگه چې د نمرود اور د ابراهيم (ع) بدن ونه سوځاوه، د هغه جامې يې هم ونه سوځولې. عالمانو له دې پېښې څخه دا پايله ترلاسه کړه، چې (اميانټ) يا اور ضد جامې يې جوړې کړې. د اطفایې د کسانو جامې له يو ډول اور ضد مادې څخه جوړې شوي، چې (اميانټ) نومېږي. الله (ج) چې کله نړۍ پيدا کوله؛ نو دا ماده يې هم ورسره پيدا کړه او په خپل کتاب کې يې د هغه په تړاو يوه پېښه بيان کړه، چې نور بندگان يې زيار وباسي او کوښښ وکړي. په لنډه توگه ويلای شو، چې نننۍ پرمختگ ټول د قرآن کریم د ارشاداتو په رڼا کې شوی دی.

## د حضرت موسی (ع) امسا

بني اسرائيل د تيه له دښتې څخه په تنگ شوي وو او كله به، چې لمر راښکاره شو دوی به گرمی سوځول او دوزخ به يې ورپه ياداوه.

حضرت موسی (ع) په مصر کې ژوند کاوه او د بني اسرائيلو (د يعقوب د اسحاق زوی د اولادونو) لپاره د پيغمبر په توگه را استول شوی و. په هغه وخت کې د مصر ټولواک فرعون و، چې د خدايي دعوه يې کړې وه او له بني اسرائيلو څخه به يې د غلامانو او مزدورانو په توگه کار اخيسته.

موسی (ع) به فرعون او فرعونيانو ته د سمې لارې ښوونه کوله او هغوی به يې پر الله (ج) ايمان راوړلو ته هڅول؛ خو فرعون نه يوازې، چې مسلمان نه شو؛ بلکې چا به چې پر خدای (ج) ايمان راوړ هغه به يې تر بېلابېلو شکنجو لاندې راوسته.

موسی (ع) د فرعون پرضد ډېرې مبارزې وکړې او په پای کې يې يهودان د هغه له ظلم څخه وژغورل.

دا د آزادی په لور لومړی گام و، موسی (ع) غوښتل، چې اسرائيل بېرته خپل آر ټاټوبي (بيت المقدس) ته راستانه شي او په آزاده توگه خپل ژوند تېر کړي او د همدې لپاره يې يهودانو ته وړاندیز وکړ، چې وروسته له يو څه مبارزې به تاسې دخپلو آرو ځايونو څښتنان شئ؛ خو يهودانو سرغړونه وکړه.

او ويل يې:

اې موسی (ع) موږ له تاسې سره نه څو او له هېڅ چا سره جگړه هم نه کوو، همدلته آرامه يو او که ډېر د جگړې مينه وال ياست؛ نو له خپل پرودگار سره دې يو ځای جنگ وکړه.

د هغوی دغه ښکاره او څرگند انکار موسی (ع) عصباني کړ او ډېر ځورېده، چې د خپلو خلکو لپاره کار کوي، زيار باسي؛ خو هغوی يې خبره نه اوري، ځکه چې هغوی پر الله (ج) باندې پوره باور نه درلود او د موسی (ع) خبرو ته يې هېڅ غور نه نيوه.

حضرت موسی (ع) به ډېر زيار ويسته، چې هغوی وپوهوي؛ خو هغوی هېڅ ځان نه پوهاوه او موسی (ع) خپل لاسونه پورته کړل او وېي ويل:

اې خدايه! زما قوم زما خبرې نه اوري، هغوی راوينس کړه، د چا لپاره، چې نصيحت گټه ونه کړه؛ نو هغوی ته مصيبت لازم دی، هغوی د يوه مصيبت او بلا په واسطه لارې ته راوله.

الله (ج) د موسى (ع) دعا ومنله.

تر هغې ورځې پورې هغوی د موسى (ع) خبرې نه منلې او الله (ج) په دوی باندې وچکالي او قحطي راوستله، هغه اوبه چې پخوا به روانې وې، وروسته له هغه بندې شوې، بارانونه به ورېدل، وروسته له دې ونه ورېدل، بني اسرائيل د تيه په دښته کې په تنگ شوي وو او کله به چې لمر راپورته کېده؛ نو دوی به له گرمۍ نه سوځېدل او د تيه دښتې دوی ته دوزخ ورياداوه.

خلوېښت کاله يې په داسې ډول ژوند وکړ، وروسته له دې چې له موسى (ع) څخه يې بښنه وغوښته او ورته يې وويل: موسى (ع) مور ته اوبه پيدا کړه، که دې اوبه پيدا کړې ستا هره خبره منو او ته، چې هرڅه وايې له تاسره هرځای ته ځو.

حضرت موسى (ع) کلونه کلونه دې ورځې ته انتظار لاره، خپل زنگنونه يې په ځمکه ولگول او لاسونه يې د لوی څښتن دربار ته پورته کړل او ويې ويل:

اې زما لويه خدايه! د دې ورځې له راتېولو څخه ډېر شکرونه کوم، زما د خلکو د غوښتونو په اړه ته ښه پوهيرې او ته يې هره خبره اورې، مور اوبه نه لرو، مور ته په خپلې مهربانۍ سره اوبه راکړه.

الله (ج) وفرمايل:

اې موسى (ع)! خپله امسا په تيره ووهه!

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ كَلُوبًا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ (٦٠)

ژباړه: او کله چې موسى (ع) د خپل قوم لپاره اوبه وغوښتې، نو مور وويل: په خپلې کونټې دې دغه گټ ووهه! نو بيا دولس چينې ترې وخوټېدې، هرې ډلې خپل اوبه خور وپېژندو، د الله (ج) د رزق نه خورئ او څښی، خو په ځمکه کې فساديان مه گرځئ.

موسى (ع) د ټولو خلکو په مخ کې خپله امسا په تيره ووهله او له تيرې نه دولس سوري جوړ شول، چې له هر سوري څخه د اوبو فوارې پيل شوې. اوبه د دولسو قبيلو په منځ کې ووېشل شوې او هرې قبيلې به د خپلې برخې له اوبو نه گټه اخيسته او ټول د اوبو له قحطۍ نه وژغورل شول.

خدای (ج) دا پېښه په قرآن کریم کې د بقره سورت په ٦٠ آيت کې بيان کړې ده او دا آيت هم د نورو آيتونو په څېر د علم او روښنايي په لاره کې رڼا اچولې ده:

اې انسانانو! ستاسې لپاره مې تر ځمکې لاندې بې شمېره ذخيرې اېښې دي، د موسى (ع) معجزه د نمونې په څېر درواخلی، هغه ډول ماشينونه جوړ کړئ، چې کلکې تيرې سوري کړي. په

ځمکه کې کښته لار شئ، هلته پټ شيان، لکه: اوبه، اوسپنه، مس، بطرول، کروم، سرب او نور راوباسئ او له دغو توکو نه گټه واخلي.

عالمانو د دغې معجزې په رڼا کې ډېر شيان جوړ کړل، هغوی د خپلو جوړو شويو وسايلو څخه کار واخيسته او د ځمکې تل ته ورکښته شول او ځمکه يې سوری کړه، له هغه څخه يې گټه واخيسته.

د ژور مېچ (سونداژ<sup>9</sup>) په وسيله باندې يې له ځمکې څخه بطرول راووستل، تيرې يې ماتې کړې او له هغو څخه يې کانونه را وايستل او له بېلابېلو وسايلو څخه يې گټه کړې، چې په قرآن کریم کې ورته اشاره شوې ده.

په داسې حال کې چې خدای (ج) د قرآن کریم په بېلابېلو آياتونو کې د داسې شيانو د گټې د ډول په اړه او ياهم په ځينې طبيعي پېښو کې مور ته رابښوولي دي او انسانانو تر ځمکې لاندې د دغو ټولو شيانو څخه گټه نه وه کړې؛ نو آیا دا يوه لويه تېروتنه نه ده؟

---

<sup>9</sup>- لاتيني نومونه ده چې ژور مېچ يې ټکي پرټکي مانا کېږي خو موخه يې هغه ډاگه يا خاده ده چې په اتومات ډول له څاه تېل راباسي او شپه او ورځ چالان وي لکه زمور په وروسته پاتې هېوادو کې چې اوبه پرې راباسي په يوه سرکې يې ډبرې ټولې وي او بل سرکې يې سلواغه يا ډولچه او په لږ زور اوبه راباسي، چې مور او تاسې ورته په وطنی ژبه دار او يا څرخ وايو.

## پایله

قرآن کریم هر ډول فن او صنعت ته اشاره کړې ده.

هغه خدای (ج)، چې پوهیږي، په کوم وخت کې څه شی پېښیږي، خپل کتاب یې داسې را استولی دی، چې په هروخت کې د ټولو انسانانو لپاره د گټې وړ وي. د موندنو او نوبتونو په ترسره کېدلو سره انسانانو ته دا معلومه شوه، چې دا کتاب یو الهي کتاب دی او دغو موندنو او نوبتونو ته قرآن کریم لا دمخه اشاره کړې وه.

مسلمانانو او کافرانو دا خبره منلې، چې قرآن کریم د الله (ج) کتاب دی، د بېلگې په ډول مشهور لامبوزن او فرانسوی څېړونکی کوسټو د خپلې مسلمانې کیسه داسې بیانوي:

د مدیترانې بحیرې ځانگړنې بېلې دي، لکه گرمې، تروې او ټینگې دي او د جبل الطارق د آبنا په وسیله د اقیانوس اطلس سره یو ځای کیږي؛ خو د اقیانوس اطلس گرمې، ټینگوالی او تریو والی بېل دی؛ یانې له یو او بل نه توپیر لري، په داسې حال کې چې دا دوه بحرونه (مدیترانه او اطلس) میلیونونه او زرگونه کلونه کیږي، چې یو ځای بهیږي، باید د دوی ټولې ځانگړنې یو شان وي. دا پټه پرده د دواړو بحرونو په منځ کې خنډ وه او دا پېښه مو په نورو بحرونو کې هم ولیدله.

له ځانه سره مې وویل: د ابهارو دا ځانگړنې یې ۱۴۰۰ کاله وړاندې په قرآن کریم کې بیان کړې دي او په آیتونو کې یې داسې ښوولې ده:

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ (۱۹) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ (۲۰)

ژباړه: هغه دوه سیندونه (داسې) بهولي، چې سره نښتي دي، خو ترمنځ یې یوه پرده ده، چې یو پر بل نه گډیږي.

او همدارنگه د فرقان سورت په ۵۳ آیت شریف کې داسې راغلي دي:

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا (۵۳)

ژباړه: او دی هماغه دی، چې دوه سمندرونه یې خوشې کړي، چې دا یو ډېر خور – خونډور دی او دا بل مالگین – تریخ او د دواړو ترمنځ یې یوه پرده واچوله او یو بند چې منع کړی شوی دی.

مشهور فرانسوی لامبوزن او څېړونکی د دغو ټولو لاسوندونو (دلیلونو) په مقابل کې داسې وایي: ((هر هغه شی، چې ننني علم پیدا کړی، هغه الله (ج) ۱۴۰۰ کاله مخکې په قرآن کریم کې بیان کړی دی، زه هم گواهي (شهادت) ورکوم، چې قرآن کریم د الله (ج) کتاب دی او له دې ویلو سره مسلمان شو.

هو! قرآن کریم د ټولو علمونو کیلي ده، هغه معجزې، چې الله (ج) پر خپلو پیغمبرانو باندې لورولې دي، هغه ټولې د علم لارې رابښي، په موندنو او نوښتونو یې رڼا اچولې ده او له بله پلوه یې انسانان کار کولو او زیار ایستلو ته متوجه کړي دي او تر ټولو غوره لار همدا ده.

په پای کې له تاسې ټولو درنو لوستونکو څخه د خپل ځان، زما کورنۍ او ټولې اسلامي نړۍ د بښگنې لپاره د دعا غوښتونکی یم.

پای

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**